

Алла Савчук

Літературне читання

Розробки уроків

До підручника
А. Савчук
«Українська мова
та читання. 4 клас. Ч 2.»

Видавництво

«Підручники
і посібники»

www.pp-books.com.ua

Видавництво

™

← ПІАРУЧНИКИ
і ПОСІБНИКИ →

Алла Савчук

ЛІТЕРАТУРНЕ ЧИТАННЯ

4 КЛАС

РОЗРОБКИ УРОКІВ

До підручника

А. Савчук «Українська мова та читання. 4 клас. Частина 2»

Тернопіль
Видавництво «Підручники і посібники»
2021

УДК 371.32
ББК 22.1.326
С

Редактори:
Літературний редактор
Дизайнер обкладинки

Савчук А.
С Літературне читання. 4 клас. Розробки уроків /
А. Савчук. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. —
68 с.

ISBN 978-966-07-2202-6

Видання містить розгорнуті розробки уроків з інтегрованого курсу української мови та читання для 4 класу (до підручника А. Савчук). У посібнику запропоновано різноманітні види роботи, спрямовані на розвиток читацьких навичок, формування допитливості та кмітливості учнів.

Для вчителів початкових класів.

УДК 371.32
ББК 22.1.326

Орієнтовне календарно-тематичне планування

3,5 години на тиждень

Орієнтовний перелік діагностичних робіт

№ з/п	Вид роботи	Кількість робіт	
		I семестр	II семестр
1	Навичка читання вголос (усно)	1	1
2	Навичка читання мовчки (письмово)	1	1
3	Аудіювання (письмово)	1	1
4	Усний переказ прочитаного твору	1	0
5	Робота з літературним твором	0	1
6	Підсумкова контрольна робота (ДПА)	—	1

№ з/п	Тема уроку	Дата проведення	Примітка
Осінь кличе до школи			
1	Вступ. Ознайомлення з підручником. Марія Пригара «Перший день».		
2-3	Прислів'я про книгу. За Ольгою Лапушеною «Казка про книгу». Складання розповіді про прочитану книжку.		
4	За Олегом Погинайком «Осінь без смутку». Підготовка плану проведення колективної творчої справи (організація виставки).		
5	День дружби. Юлія Смаль «Артемкові друзі». Добір прислів'їв про дружбу.		
6	Людмила Федорова «Осінні пахощі». Складання продовження оповідання. Порівняння творів. Прислів'я.		
7	<i>Урок позакласного читання «Шкільні стежини».</i>		
8	Василь Сухомлинський «Ластівки прощаються з рідним краєм», Олександр Єрох «Відлітають птахи». Дослідження медіа. Складання усної розповіді про життя птахів.		
9	Народна мудрість про осінь (прислів'я, прикмети). Леся Вознюк «Журавлі». Микола Магера «Тополя». Дослідження «Птахи в геральдиці».		
10	Діагностична робота. <i>Аудіювання (письмово).</i>		
11-12	Віктор Лукін «Про математику і кохання». Прислів'я. Складання есе / усного висловлювання на задану тему (на вибір).		
13	Підсумок за розділом «Осінь кличе до школи».		
Міфи та легенди			
14	Поняття про міф. Касдепке Гжегодж. Переклад з польської Божени Антоняк «Наш друг Прометей». Переказ міфу від імені головного героя.		
15	<i>Урок позакласного читання «Міфи».</i>		
16	Український міф «Зоряний віз». Робота з медіа. Міф «Берегіння». Створення відеокадрів за прочитаним міфом.		
17	Давньоіндійські міфи (за переказом Ольги Бондарук) «Творення», «Про створення ночі». Складання розповіді про розвиток подій у тексті за поданою схемою.		
18	Діагностична робота. <i>Навичка читання мовчки (письмово).</i>		
19	Поняття про легенду. Українська народна легенда «Калинонька».		

20	Давньогрецька легенда «Соняшник». Стилий переказ легенди.		
21	Урок позакласного читання «Легенди рідного краю».		
22	Українська народна легенда «Сумна пісня соловейка». Обговорення / дискусія на задану тему.		
23	Легенда Поділля «Криниця-журавель». Добір матеріалу з інтернет-джерел.		
24	Підсумок за розділом «Міфи та легенди».		
Україна з давніх часів до сьогодення Сторінками історії			
25	Світлана Пасенюк «Моя земля». Прислів'я. Добір рубрик для створення лепбука.		
26	Поняття про переказ. За Віктором Васильчуком «Казка про Благиню — кам'яну бабу». Інсценізація сюжетів переказу.		
27	Наталя Гуркіна «Про Софію Київську». Створення фотоколажу «Видатні місця України».		
28	Урок позакласного читання «Моя нескорена Вкраїна».		
29-30	Народна легенда «Як козаків випробовували на Січі». Володимир Верховень «Козацькі розваги». Підготовка сценарію до спортивного свята.		
31	Інга Квітка «Звідки козаки брали сили захищати нашу неньку?». Прислів'я про козаків. Олег Шупляк «Іду на ВІ» (репродукція). Робота з медіа. Створення плакатів.		
Символи нашої держави			
32	Леся Вознюк «Прапор України». З вільних інтернет-джерел «Державний прапор України». Дослідження «День Прапора».		
33-34	За Іриною Мацко «Золотий тризубець» (легенда). Інсценізація легенди. Дослідження медіа «Гімн дітей України» у виконанні гурту «Little Blues». Проект «Мій оберіг».		
35	Діагностична робота. <i>Усний переказ прочитаного твору.</i>		
36	Урок позакласного читання «Народні символи України».		
Наша самобутність			
37	Олександр Підсуха «Мова». Дослідження «Мови світу».		
38	Яна Яковенко «Вишиванка». Дослідження медіа «Бабуся вишиванка». Складання розповіді про святкування Дня вишиванки.		
39	Наталя Клевцова «Наша любов». Визначення головної думки тексту. Дослідження «Що символізує вишивка».		
40-41	За Наталею Клименко «Живопис — моя майбутня професія». Дослідження медіа «Шевченко-художник».		
42	За матеріалами вільних інтернет-джерел «Катерина Білокур». Дослідження медіа «Картини Катерини Білокур».		
43	Урок позакласного читання «З життя видатних українців».		
44	Леся Вознюк «Я маю право». Створення буклета «Моя країна — мій захист».		
45	Алла Корсунь «Імена України в космосі». Сашко Дерманський «Кого беруть у космонавти».		
46-47	Світлана Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!». Розроблення сценарію квесту. Робота з медіа «Створення логотипів».		
48	Підсумок за розділом «Україна з давніх часів до сьогодення».		
Сім'я — найбільший скарб			
49-50	Ольга Рапацька «Осінній день». Створення мультфільму. Складання плану до тексту.		
51	Урок позакласного читання «Все починається з родини».		

52	Діагностична робота. <i>Навичка читання вголос (усно).</i>		
53-54	Василь Сухомлинський «Татко з мамою посварилися...». Леся Вознюк «Татко і матуся». Прислів'я. Складання есе «Один день із життя дружної родини». Створення родинного дерева.		
55	Саша Кочубей «Володарка лісу». Доповнення прочитаного тексту. Переказ тексту від імені героїні.		
56	За Тетяною Строкач «Сьома дочка» (інсценівка за твором Василя Сухомлинського). Театралізація твору.		
57-58	Анна Багряна «Казка про Тепло». Складання плану. Переказ частини оповідання.		
59	<i>Урок позакласного читання «Усна народна творчість».</i>		
60	Оксана Кротюк «Найсмачніша страва». Складання розповіді з власного досвіду.		
61	Підсумок за розділом «Сім'я — найбільший скарб».		
Зимовий серпантин			
62	Леся Українка «Літо краснеє минуло». Вадим Скомаровський «Навкруги казкові шати». Добір рубрик для лепбука.		
63	Наталія Абрамцева «Різдвяний сон». Вивчення уривка твору напам'ять.		
64	Діагностична робота. <i>Аудіювання (письмово).</i>		
65	Ольга Кваша «Колядки» (репродукція). Юлія Смаль «Різдвяна пригода». Складання розповіді про різдвяні традиції рідного краю.		
66	<i>Урок позакласного читання «В зимові шати вбралася земля».</i>		
67	Зимові обрядові пісні. Марія Косович «Щедрий вечір, Україно моя!». Катерина Перелісна «Коляда». Створення буклета «Зимові свята у моїй родині».		
68	Зірка Мензатюк «Три дні старого року». Складання плану.		
69	За матеріалами з вільних інтернет-джерел «Історія сніговики». Дослідження «День сніговики».		
70	Діагностична робота. <i>Навичка читання мовчки (письмово).</i>		
71	Олександр Копиленко «Їдальня для птахів». Детальний переказ оповідання.		
72	Василь Мельник «Малюнок на снігу». Складання продовження казки. Дослідження «Як орієнтуватись в лісі за прикметами».		
73	<i>Урок позакласного читання «Зимові пригоди у світі тварин».</i>		
74-75	Оксана Іваненко «Бурулька». Складання кінцівки до казки. Переказ казки від імені персонажа (бурульки).		
76	Підсумок за розділом «Зимовий серпантин».		
Дивовижний світ довкола У світі науки і відкриттів			
77	За Володимиром Уткіним «Рослини-мандрівники». Мінідослідження «Звідки походять рослини?». Складання усного висловлювання.		
78	Діагностична робота. <i>Робота з літературним твором.</i>		
79	Яків Михлик «Мандри по дну морському». Створення фотоколлажу за власним задумом.		
80	<i>Урок позакласного читання «Цікавинки природи».</i>		
Знай та оберігай!			
81-82	Анатолій Давидов «У зимовому лісі» (уривок з повісті «Березовий сік»). Визначення стилю тексту. Створення буклета / Написання допису для шкільного сайту (на вибір).		
83	Наталія Клевцова «На ставку». Переказ тексту від імені персонажа. Створення пам'ятки.		

84	Оксана Шамрай «Джин». Створення презентації / фотоколажу (на вибір).		
85-86	Ірина Андріївська «Якщо когось приручив...». Складання продовження до оповідання.		
87	Урок позакласного читання «Природа потребує допомоги».		
88	Олег Погинайко «Про що співають птахи?». Дослідження медіа «Весняний спів птахів». Добір рубрик для лепбука.		
89	Діагностична робота. Навичка читання вголос (усно).		
90-91	За Марією Солтис-Смирноюю «Жила собі урна». Досліджуємо медіа. Зоряна Живка «Добре вдома». Створення коміксу за сюжетом казки.		
92	Підсумок за розділом «Дивовижний світ довкола».		
У світі фантастики			
93	Поняття про фантастичні твори. Сашко Дерманський «Про голодного Еті». Проект «Моя пригода з фантастичним героєм».		
94	Урок позакласного читання «Сторінками фантастичних творів».		
95	Ігор Росоховатський «Універсальні ліки». Інсценізація уривка. Дискусія на задану тему.		
96	Поліна Придибайло «Про чарівні ножиці й дівчинку Емілію». Складання плану. Переказ тексту за планом.		
97-98	Леся Мовчун «Міжпланетна халепка». Дослідження медіа «Сортування сміття». Створення буклета.		
99	Підсумок за розділом «У світі фантастики».		
Невигадані історії з життя твоїх ровесників			
100	Анатолій Савчук «Силомір». Дискусія на задану тему.		
101	Урок позакласного читання «Пригоди твоїх ровесників».		
102	Євген Дудар «Греба». Складання пам'ятки.		
103-104	Віталія Савченко «Чарівні прутики». Переказ сюжету оповідання за схемою.		
105	Підсумкова діагностична робота (ДПА).		
106	Підсумок за розділом «Невигадані історії з життя твоїх ровесників».		
Як знайти себе та підкорити світ			
107	Олександра Малаш «Я почую тебе скрізь». Дискусія на задану тему.		
108	Урок позакласного читання «Твори зарубіжних письменників».		
109	Ольга Рапацька «Казка про маленьку мрію». Складання розповіді.		
110	Фелікс Гальперін «Перший крок у космос». Складання розповіді.		
111	Людмила Осадчук «Родина Борисовича». Головна думка тексту. Складання розповіді.		
112-113	Еліс Маклеррен. Переклад з англійської Олега Заєзного. «Гора, що покохала пташку».		
114	Байки. Таїна Братченко «Склянка з водою», Олександр Лук'яненко «Жаліслива качка».		
115	Підсумок за розділом «Як знайти себе та підкорити світ».		
116	Підсумковий урок за рік.		

Осінь кличе до школи.

Урок 1. Вступ. Ознайомлення з підручником. Марія Пригара «Перший день».

Мета. Ознайомити учнів з підручником, його структурою, завданнями; з віршем Марії Пригари «Перший день», вчити орієнтуватися у структурі підручника, виділяти головне. Удосконалити навички свідомого, виразного читання поетичних творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати спостережливість, допитливість, критичне мислення, творчі здібності дітей, мовлення. Виховувати бажання вчитися, повагу до вчителя та однокласників.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Вправа «Вежа очікування».

1. Ознайомлення з підручником.

- Прочитайте, як називається підручник, прізвище авторки. Розгляньте малюнок на обкладинці.
- Перегорніть обкладинку. Розкажіть, що ви бачите на ф́орзаці.
- Візьміть маркери та цеглинки LEGO, напишіть на цеглинках шість слів-ознак для характеристики уроків читання у 4 класі. Поясніть, чому ви записали такі слова-ознаки на цеглинках певного кольору. Обґрунтуйте ваші асоціації кольорів і слів, послідовність кольорів у «вежі».

2. Мотиваційне звернення до учнів.

Самостійне читання звернення (с. 3), ознайомлення з умовними позначеннями, які траплятимуться в підручнику.

3. Ознайомлення зі змістом підручника (с. 158–160).

Учні визначають, що матеріал підручника поділено на розділи, у яких є підрозділи. Читають назви кількох розділів, висловлюють припущення щодо змісту творів, уміщених у розділах.

II. Основна частина уроку.

1. Мовна розминка. Робота зі скоромовкою Володимира Верховеня.

Читання скоромовки (повільно, прискорено, швидко).

Уві сні Орест заліз на Еверест.
Поможіть Оресту злізти з Евересту,
бо йому вже скоро треба йти до школи!

Володимир Верховень

2. Робота над віршем Марії Пригари «Перший день».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.
- Учитель / учителька виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.
- «Щоденні 5». Читаю для себе.
- Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.
- Скільки строф у вірші? З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?
- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 4.
 - Вибіркове читання.
- Прочитайте питальні речення.
- Прочитайте розмову айстри з жоржиною, ромену й красолі.
- Прочитайте, чому діти прийшли з квітами.

3. Розвиток мовлення.

- Складання есе «Я вже в 4 класі».
- Вправа «Утвори прислів'я» (с. 4).

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Вправа «Незакінчене речення».

Я знаю ...	Я можу ...
Я вмю ...	Я переконався / переконалася ...

3. Домашнє завдання.

Дібрати прислів'я, вірші про книгу (на вибір).

Урок 2. За Ольгою Лапушеною «Казка про книгу». Складання розповіді про прочитану книжку.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Ольги Лапушеної «Казка про книгу». Навчати передбачати зміст твору за заголовком і виділяти головне у творі. Удосконалювати навички читання діалогів. Розвивати критичне мислення, мовлення, спостережливість, допитливість. Збагачувати словниковий запас. Виховувати пізнавальні інтереси.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Організація класу.

II. Основна частина.

1. Мотивація навчальної діяльності учнів. Повідомлення теми уроку.

— Ми з вами часто відвідуємо бібліотеку. Вже ви вмієте вибирати книжки на задану тему чи певного автора. Крім паперових книжок, можна читати електронні книги чи прослуховувати аудіокниги. Розкажіть, чим вас приваблюють книжки в бібліотеках чи книжкових крамницях. Яким книжкам віддасте перевагу на дозвіллі?

— Сьогодні ми розпочнемо читати твір Ольги Лапушеної «Казка про книгу». Поміркуйте і скажіть, про що йтиметься в тексті з такою назвою. Яким за жанром може бути цей твір?

Слово дня	<i>Книга</i>
Значення слова (за словником)	_____
Асоціації	_____
Висловлювання, прислів'я	_____

2. «Щоденні 5». Збагачую свій словниковий запас.

Робота з ментальною карткою «Слово дня» (див. орієнтовну схему). Учні заповнюватимуть картку протягом двох уроків.

Учні зачитують прислів'я, які підготували вдома, пояснюють, як їх розуміють.

3. Робота над оповіданням Ольги Лапушеної «Казка про книгу».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька читає частину тексту до слів «...але книжка стояла нерухомо» (с. 5).

— Як звали хлопчика? Учнем якого класу він став? Якої пори року відбувалися події? Чому в хлопчика не було настрою? Де він зупинився? Чому?

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Самостійне мовчазне читання тексту учнями.

Після читання діти виконують перше завдання, подане після частини на с. 6.

- Читання уривка в особах.

Робота в групах.

— Назвіть дійових осіб розповіді.

— Знайдіть і прочитайте історію, яка трапилася з Петриком.

— Які дійові особи в історії? (*Петрик, книга, продавчиня в книжковому магазині, мама, тато.*)

— Чому тато і мама здивувалися покупці сина?

— Чому тато і мама побачили різні книги?

— Як ви думаєте, що буде далі?

- «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

— Уявіть себе на місці Петрика. Як би ви розказали про дивну книгу?

4. Досліджуємо / створюємо медіа.

— Уявіть, що вам треба створити за сюжетом оповідання мультфільм. Обговоріть у групах, якою має бути його назва, де ви порекомендували б знімати окремі сюжети у вашому населеному пункті.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія. Вправа «Сходінки успіху».

Учитель / учителька пропонує учням оцінити свою роботу на уроці й позначити смайликом на сходінці відповідного кольору: зелений — мені все вдалося; жовтий — я задоволений / задоволена своєю роботою; блакитний — на жаль, не все вдалося; помаранчевий — я старався / старалася; синій — деякі завдання давалися важко; червоний — мені потрібна була допомога.

2. Домашнє завдання.

Проілюструвати сюжет прочитаної частини.

Урок 3. Прислів'я про книгу. За Ольгою Лапушеною «Казка про книгу». Складання розповіді про прочитану книгу.

Мета. Продовжити роботу над оповіданням Ольги Лапушеної «Казка про книгу». Навчати виділяти головне у творі. Удосконалювати навички читання діалогів. Розвивати критичне мислення, мовлення, спостережливість, допитливість. Збагачувати словниковий запас. Виховувати пізнавальні інтереси.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Організація класу.

II. Основна частина.

1. Мотивація навчальної діяльності учнів. Повідомлення теми уроку.

— Сьогодні ми продовжимо роботу за твором Ольги Лапушеної «Казка про книгу». Пригадайте і скажіть, що вам найбільше запам'яталося з прочитаної на попередньому уроці частини.

2. «Щоденні 5». Збагачую свій словниковий запас.

Робота з ментальною карткою «Слово дня» (продовження роботи, розпочатої на попередньому уроці).

Учні демонструють ілюстрації до прочитаної частини.

3. Робота над оповіданням Ольги Лапушеної «Казка про книгу».

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Вправа «Рибки». Самостійне мовчазне читання другої частини твору учнями.

- Виконання завдань, поданих після другої частини твору на с. 8.
- Вибіркове читання.

— Прочитайте, до якого магазину завітав Петрик наступного дня.

— Прочитайте, що купив хлопчик у другій крамниці.

— Прочитайте, що побачив хлопчик на коробці з печивом.

Читання в особах пригоди хлопчика на кораблі.

— Як потрібно читати слова матроса, капітана?

4. Руханка.

Учні імітують рухи хвиль, політ чайок, риб, дельфінів.

5. «Щоденні 5». Збагачую свій словниковий запас.

Робота з ментальною карткою «Слово дня».

- «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

— Чи змінилася ставлення хлопчика до книг? Поміркуйте чому.

— Що у творі реальне, а що казкове (вигадане)?

— Прочитайте пам'ятку «Як розповісти про прочитану книжку». Спробуйте підготувати за зразком розповідь про одну із прочитаних вами за літо книжок.

6. Робота з прислів'ями (с. 9).

III. Заключна частина.

1. Рефлексійна вправа «Подумай і скажи».

— Які враження від уроку? Що нового ви дізналися? Де можна застосувати ці знання?

2. Домашнє завдання.

Складіть список книжок, які ви прочитали влітку.

Урок 4. За Олегом Погинайком «Осінь без смутку». Підготовка плану проведення колективної творчої справи (організація виставки).

Мета. Ознайомити з оповіданням Олега Погинайка «Осінь без смутку». Навчати передбачати зміст твору за заголовком. Вчити складати діалог на задану тему. Розвивати критичне мислення, мовлення, вміння комунікувати з однокласниками. Збагачувати словниковий запис. Виховувати пізнавальні інтереси, почуття прекрасного, бажання працювати в групах під час підготовки колективної творчої справи.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

II. Основна частина.

1. Мотивація навчальної діяльності учнів. Повідомлення теми уроку.

- Пригадайте, яке оповідання ми читали на попередньому уроці.
- Хто автор / авторка твору?
- Який заголовок прочитаного оповідання?
- Прочитайте заголовок наступного твору. Як ви гадаєте, про що в ньому йтиметься?

2. Робота з медіа. Визначення настрою музичного твору.

- Зіскануйте QR-код, прослухайте пісню.
- Розкажіть, які емоції вона у вас викликала. Які спогади навіяла?

3. Робота над оповіданням Олега Погинайка «Осінь без смутку».

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні (в групах) почергово читають текст по 3 речення (с. 9–10).

- Чи справдилися ваші передбачення?
- Чиє передбачення було найточнішим?
- Чиє передбачення було найнесподіванішим?
- Які картини осінньої природи постали у вашій уяві?

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Виконання завдань, поданих після тексту на с. 10.

- Вправа «Хвостик»

Учитель / учителька читає початок речення, учні швидко його відшуковують і прочитують повністю.

Поки художниця Осінь...
Якось листочки побачили...
Лише до деяких...
Одного ранку...
Вона була щирою, ...

- «Щоденні 5». Збагачую свій словниковий запас.

Гра «Конструктор слів».

- Доберіть за три хвилини якомога більше слів на осінню тематику.

4. Розвиток мовлення.

Робота в парах. Складання діалогу «Розмова осінніх листочків».

Добір власних заголовків до текстів.

5. Підготовка колективної творчої справи. Організація виставки виробів «Осінні дарунки».

Обговоріть, що можна виготовити з осінніх дарів, листочків тощо. Придумайте тематику осінніх композицій. Організуйте в класі виставку осінніх саморобок, виробів із природних матеріалів, аплікацій з осінніх листочків.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

- Розкажіть трьома словами — назвами дій, що ви робили на уроці.

2. Домашнє завдання.

Дібрати 2–3 прислів'я про важливість навчання.

Урок 5. День дружби. Юлія Смаль «Артемкові друзі». Добір прислів'їв про дружбу.

Мета. Ознайомити учнів з казкою Юлії Смаль «Артемкові друзі». Удосконалювати вміння аналізувати зміст прочитаного твору, давати характеристику вчинкам героїв. Закріпити знання про правила поведінки в природі. Розвивати читацький інтерес, мовлення, увагу, пам'ять. Виховувати бажання цінувати дружбу, берегти дружні стосунки.

Перебіг уроку**I. Вступна частина. Організація класу.****II. Основна частина.****1. Мовленнєва розминка.**

Робота над скоромовкою (на вибір учителя).

Читання з учителем.

Читання «дощиком».

Читання напам'ять на одному мовному диханні.

2. Мотивація навчальної діяльності. Вправа «Очікування».

— Що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку?

Учні пишуть свої очікування на паперових літачках, які прикріплюють на імпровізованому аеродромі.

3. Робота над казкою Юлії Смаль «Артемкові друзі» (с. 10–12).

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у групах, почергово читають текст по одному абзацу.

— Назвіть персонажів твору.

— Де та коли відбувались події?

— Як діти зреагували на павучка?

— Чому павучок забув про свій страх?

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно читають текст, заповнюють «Картку читача» (див. зразок на схемі).

Виконання завдань, поданих після тексту на с. 12.

- Робота в групах.

Кожна група має один із капелюшків де Боно.

— Прочитайте ще раз оповідання в групі. Спробуйте довести, що мати друзів — дуже важливо.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Робота в парах. Учні читають текст почергово по одному абзацу.

— Поставте запитання авторові оповідання.

— Поставте запитання павучкові, дітям.

— Поставте запитання мені.

- «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Вправа «Відкрита трибуна».

— Що для вас означає слово «дружба»?

4. Розвиток мовлення.

Робота в групах. Складання порад «Як стати хорошим другом».

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

— Чи збулися ваші очікування?

— Чи з'явилося почуття самоповаги від роботи на уроці? Похваліть себе.

2. Домашнє завдання.

Читати і переказувати текст від імені персонажів. Дібрати прислів'я про дружбу.

Картка читача		
Я прочитав/прочитала	☐	☐
☐ вірш	☐ казку	☐ оповідання
Автор/авторка твору _____		
Назва твору _____		
Персонажі твору _____		
Моє запитання персонажу _____		
☐	☐	☐
☐	☐	☐
☐	☐	☐

Урок 6. Людмила Федорова «Осінні пахощі». Складання продовження оповідання. Порівняння творів. Прислів'я.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Людмили Федорової «Осінні пахощі»; удосконалити вміння виразно читати прозові твори, аналізувати зміст прочитаного твору, висловлюватися за змістом прочитаного. Збагачувати словниковий запас. Розвивати читацький інтерес, мовлення, увагу, пам'ять. Виховувати бажання вчитися, пізнавати світ, збагачуватися знаннями.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

II. Основна частина.

1. Мовленнєва розминка.

2. Мотивація навчальної діяльності.

Виконання завдання на с. 13. Учні висловлюються, про що може йтися у тексті, який це текст за жанром.

3. Робота над оповіданням Людмили Федорової «Осінні пахощі».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька читає оповідання (с. 13–14).

- Чи справдилися ваші передбачення?
- Чиє передбачення було найточнішим?
- Чи влучним є заголовок до тексту?

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Виконання завдань, поданих після тексту на с. 14.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Робота в парах. Добір інших заголовків до тексту.

4. Удосконалення читацьких навичок.

- Вправа «Відлуння».
- Вправа «Кидок — засічка».
- Вибіркове читання.

- Прочитайте, чим пахла осінь для дітей.
- Прочитайте, чому засмутився Кирилко.
- Прочитайте казку, яку розповів хлопчик.

- «Щоденні 5». Збагачую своє мовлення.

Складання речень зі словом *різнобарвні*. Заміна слова *різнобарвні* словами-синонімами.

Робота в групах.

- Пофантазуйте! Як ви гадаєте, що б сталося, якби Кирилко зустрів Королеву Осінь?

Порівняння творів.

— Пригадайте оповідання Олега Погинайка «Осінь без смутку». Порівняйте його з оповіданням, яке ми опрацювали сьогодні.

Олег Погинайко «Осінь без смутку»		Людмила Федорова «Осінні пахощі»	
Відмінне	Спільне	Відмінне	

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

- Чи справдилися ваші очікування?

2. Вправа «Квітка засвоєння».

Учні прикріплюють на дошці пелюстки квітки:

зелені — все зрозуміло;	оранжеві — дещо зрозуміло;
сині — майже все зрозуміло;	червоні — нічого не зрозуміло.
жовті — зрозуміло наполовину;	

Урок 7. Урок позакласного читання «Шкільні стежини».

Мета. Розширювати й поглиблювати знання учнів про значення школи і знань у житті людини. Вчити виділяти головне у творах, удосконалювати навички свідомого, виразного читання, збагачувати словниковий запас. Формувати уявлення про загальнолюдські цінності, роль знань у житті людини; сприяти розвитку самооцінки власних вчинків; виховувати повагу до оточення. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, спостережливість, допитливість, уяву дітей; прищеплювати їм любов до книги, до природи, здатність сприймати її красу. Виховувати бажання вчитися, повагу до вчителя та однокласників.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

1. Вправа «Очікування».

2. Емоційне налаштування.

II. Основна частина уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і завдань уроку.

- Гра «Назві зайве».

Завдання: скласти слова і назвати «зайве».

га кни зна шко ння ла жба дру ця пра ра хма

(Книга, школа, знання, дружба, праця, хмара.)

— Сьогоднішній урок позакласного читання ми присвяtimo школі.

2. Бібліотечно-бібліографічний діалог. Робота з виставкою книг.

— Які книжки ви бачите на виставці?

— Які з них вам знайомі? Які книжки з цієї виставки ви читали?

— У яких — найкращі ілюстрації?

— Прочитайте прізвища художників, які ілюстрували ці книжки.

— Ознайомте нас зі своєю книжкою.

— Хто її автор?

— У якому видавництві вона видана?

— У якому місті це видавництво?

3. Обговорення прочитаних удома творів.

— Прорекламуйте книжку, яку ви читали вдома. Чому ви обрали саме її? Доведіть, що вибрана книжка відповідає темі уроку.

4. Читання та обговорення нових творів.

- Вправа «Рибки».

Самостійне мовчазне читання текстів учнями.

- Робота в парах.

Читання текстів одне одному.

5. Вправа «Народ скаже, як зав'яже».

— Пригадайте прислів'я про школу, знання, розум. Позмагайтеся, хто більше їх знає.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «Міфи».

Урок 8. Василь Сухомлинський «Ластівки прощаються з рідним краєм». Олександр Єрох «Відлітають птахи». Дослідження медіа. Складання усної розповіді про життя птахів.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Василя Сухомлинського «Ластівки прощаються з рідним краєм» і віршем Олександра Єроха «Відлітають птахи», удосконалити навички свідомого читання поетичних та прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати навички виразного читання, аналізу творів, кмітливість, спостережливість, творчі здібності учнів, мовлення. Виховувати бажання вчитися.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

Вправа «Очікування».

II. Основна частина.

1. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми уроку.

Робота з прислів'ями (с. 15).

- Прочитайте прислів'я. Поясніть, як ви їх розумієте.
- Яка тема їх об'єднує?
- Які ще прислів'я про осінь вам відомі?

2. Робота над оповіданням Василя Сухомлинського «Ластівки прощаються з рідним краєм».

- Біографічна довідка «Василь Сухомлинський».
- Вправа «Передбачення».

— Прочитайте заголовок твору. Поміркуйте, про що в ньому може йтися.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у групах. Читають текст почергово по одному абзацу.

— Обговоріть, чиї передбачення були найточнішими.

Виконання завдань, поданих після тексту на с. 16.

- Вправа «Кубування».

Кожна група має куб, на гранях якого записано:

Назва твору та прізвище автора / авторки.

Жанр твору.

Тема твору.

Під час читання я уявляв / уявляла...

Головна думка твору.

Я намалював би / намалювала б...

3. Вправа «Обличчям до обличчя».

Учні працюють у парах. Переказують одні одним оповідання.

4. Робота над віршем Олександра Єроха «Відлітають птахи».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Коллективне читання.

— Про що йдеться у вірші? Чому ви так вважаєте?

— З якою інтонацією треба читати цей вірш? Чому?

— Який настрій після читання вірша? Чому?

- Вправа «Бджілки». Напівголосне читання вірша.

III. Заключна частина.

1. Рефлексійна вправа «Подумай і скажи».

— Які враження від уроку? Що нового ви дізналися? Де можна застосувати ці знання?

2. Домашнє завдання.

Знайти в бібліотеці чи на інтернет-ресурсах розповіді про сезонну поведінку птахів. Підготуватися розповісти про одного з птахів у класі.

Урок 10. Діагностична робота. Аудіювання (письмово).

Мета. Перевірити рівень сформованості аудіативних умінь школярів: сприймати на слух незнайомий текст і розуміти його з одного прослуховування. Вчити встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, визначати головну думку твору. Розширювати словниковий запас учнів; розвивати творчу уяву, фантазію, мовлення, мислення. Виховувати самостійність, наполегливість.

Перебіг уроку**I. Вступна частина. Емоційне налаштування.****Вправа «Очікування».**

— Розкажіть, що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку.

II. Основна частина.**1. Повідомлення теми і мети уроку.**

— Сьогодні ми продовжимо роботу над казкою Еліни Заржицької «Як черепаха Наталка до школи збиралася» та дізнаємося, чи черепашка таки дійшла до школи.

2. Проведення контрольної роботи. Аудіювання*.

Читання вчителем тексту.

Виконання завдань до тексту.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Чи всі завдання виконали?

— Які завдання були простими? Виконання яких завдань викликало труднощі?

***Роботу виконують за посібником:**

Читання : діагностичні роботи. 4 клас / А. Савчук, Г. Сапун. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. — 56 с.

Урок 11. Віктор Лукін «Про математику і кохання». Прислів'я. Складання есе / усного висловлювання на задану тему.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Віктора Лукіна «Про математику і кохання», удосконалити навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів, вчити висловлюватися за змістом прочитаного. Розвивати критичне мислення, мовлення. Виховувати бажання вчитися, повагу до друзів.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

1. Вправа «Очікування».

— Розкажіть, що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку.

2. Мовленнєва розминка.

II. Основна частина.

1. Повідомлення теми і мети уроку.

— Сьогодні ми ознайомимося з оповіданням Віктора Лукіна «Про математику і кохання».

2. Робота над оповіданням Віктора Лукіна «Про математику і кохання».

- Вправа «Передбачення».

— Прочитайте заголовок оповідання. Розгляньте малюнок. Про кого може йтися в тексті з таким заголовком? Хто може бути його персонажами?

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у групах. Читають частину тексту почергово по одному абзацу (с. 20–21).

— Обговоріть, чиї передбачення були найточнішими.

- Вправа «Мікрофон».

— Чи траплялося з вами щось подібне? Розкажіть.

— Якими ви уявляєте кожного з персонажів? Хто вам найбільше симпатизує? Чому?

- Вправа «Розвідники».

— Скільки абзаців у прочитаній частині тексту?

— Прочитайте окличне речення. Прочитайте питальні речення.

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Самостійне мовчазне читання частини оповідання.
- Вибіркове читання.

— Прочитайте, як автор описує Лялю.

— Прочитайте, як автор описує характер Маринки.

— Прочитайте, як Сергій привертав до себе увагу Лялі.

3. Робота з ілюстрацією. «Входження в малюнок».

— Які речення ви підписали б під малюнком?

— Де на малюнку ви? Розкажіть про свої відчуття.

4. «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Вправа «ПОПС-формула».

Твердження. Потрібно допомагати однокласникам.

П (позиція) — Я вважаю, що ...

О (обґрунтування) — Тому що ...

П (приклад) — Я можу довести це на прикладі ...

С (судження) — Виходячи з цього, я роблю висновок про те, що ...

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Скласти поради для героїв оповідання.

Урок 12. Віктор Лукін «Про математику і кохання». Прислів'я. Складання есе / усного висловлювання на задану тему.

Мета. Продовжити роботу над оповіданням Віктора Лукіна «Про математику і кохання», удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів, вчити складати усне висловлювання (есе) на задану тему. Розвивати критичне мислення, мовлення. Виховувати бажання вчитися, повагу до друзів.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

1. Вправа «Очікування».

— Уявіть себе героями оповідання Віктора Лукіна. Розкажіть, на які пригоди ви очікуєте сьогодні.

2. Мовленнєва розминка.

II. Основна частина.

1. Повідомлення теми і мети уроку.

— Сьогодні ми продовжимо роботу над оповіданням Віктора Лукіна «Про математику і кохання» та дізнаємося, як завершилась історія. Також складемо розповідь (есе) на задану тему.

2. Робота над оповіданням Віктора Лукіна «Про математику і кохання».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька уголос читає заключну частину оповідання. Після прочитання учні відповідають на запитання.

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Самостійне мовчазне читання частини оповідання.

— Прочитайте виділене речення. Як ви його розумієте?

- «Щоденні 5». Читаю для когось. Робота в групах. Читання наступних частин твору.

Вправа «Диктор телебачення». Учні по черзі читають текст, періодично відриваючи погляд, щоб подивитися на глядачів.

- Виконання завдань, поданих після оповідання на с. 22.
- Вправа «Магічний кубик».

•	Яка частина твору вам сподобалася найбільше?
• •	Про що цей твір?
• • •	Що нового ви дізналися з твору?
• • • •	Які нові слова запам'яталися?
• • • • • •	Які запитання хочете поставити друзям?
• • • • • •	Який висновок можна зробити?

3. Робота з прислів'ями.

4. Вправа «Обличчям до обличчя».

Учні працюють у парах. Переказують одні одним оповідання.

5. Розвиток мовлення. Складання есе / усного висловлювання на задану тему (на вибір).

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Доповніть речення.

Я дізнався / дізналася ...

Я навчився / навчилася ...

Мені сподобалося ...

Я зрозумів / зрозуміла, що можу ...

Для мене стало новим ...

Мене здивувало ...

Мене надихнуло ...

2. Домашнє завдання.

Скласти продовження історії.

Урок 13. Підсумок за розділом «Осінь кличе до школи».

Мета. Систематизувати й узагальнити знання учнів за розділом «Осінь кличе до школи»; удосконалити навички свідомого виразного читання; вчити порівнювати, аналізувати та виділяти головне у творі. Розвивати мовлення, мислення та уяву. Виховувати бажання читати.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

Вправа «Листочки очікувань».

У дітей стікери у вигляді осінніх листочків. Учителю / учительці пропонує учням написати на стікерах свої очікування від уроку. На дошці схематично зображене дерево. Учні кріплять на ньому свій «листочок-очікування». Наприкінці уроку визначають, чи впаде листочок і, якщо «так», то наскільки здійснились очікування.

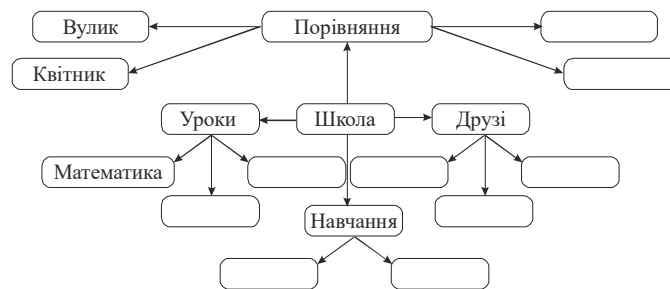
II. Основна частина уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності.

— Які твори ми читали на попередніх уроках? Про що вони? Які твори справили на вас найбільше враження?

2. Створення кластера «Школа».

Учні працюють у групах. Кожна група має заготовку, яку потрібно доповнити своїми словами. Орієнтовно заготовка кластера може бути такою:

3. Повідомлення теми і завдань уроку.

4. Повторення відомостей про структуру розділу. Робота зі змістом підручника.

- Як називається розділ, який ми завершуємо вивчати?
- З яких підрозділів він складається?
- Скільки творів у розділі?
- Твори яких авторів вам доводилось читати раніше?
- Які твори з розділу вам найбільше запам'яталися?
- Які твори з розділу вам найбільше сподобалися?
- Які твори ви хотіли б перечитати ще раз або вивчити напам'ять?
- Який із творів ви порадили б прочитати друзям? Чому?

5. Робота з підручником.

Виконання завдань, поданих у підручнику на с. 23–24.

Під час заповнення таблиці щодо знань і вмінь учні вказують, що:

- знають назви творів і прізвища авторів, що таке репродукція;
- розуміють і можуть пояснити заголовки творів, як скласти план тексту;
- вміють дібрати інтонацію, тон, темп читання віршів; поділити текст на частини; переказати зміст твору;
- запам'ятали образні вислови.

III. Заключна частина.

Рефлексія. Вправа «Зернята очікувань».

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?
- Покажіть, як «закружляли» ваші листочки в осінньому танку та впали додолу.

Міфи та легенди

Урок 14. Поняття про міф. Касдепке Гжегодж. Переклад з польської Божени Антоняк «Наш друг Прометей». Переказ міфу від імені головного героя.

Мета. Ознайомити учнів із новим розділом «Міфи та легенди», його структурою, з міфом Касдепке Гжегоджа «Наш друг Прометей». Вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання міфічних творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати читацький світогляд, критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вчитися.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

Організація класу. Гра в колі «Комплімент друзіві».

Діти стають у коло та обмінюються компліментами.

II. Основна частина уроку.

1. Повідомлення теми і завдань уроку.

— Який розділ ми починаємо вивчати? Як ви гадаєте, про що йтиметься у творах розділу?

2. Читання з позначками.

Самостійне опрацювання учнями статті (с. 24).

Учні самостійно читають текст. На берегах підручника ставлять олівцем позначки:

- «v» — знайома інформація (я це вже знаю);
- «!» — нова для мене інформація;
- «?» — я думав / думала про це інакше;
- «+» — про це хотілося б дізнатися більше.

— Які саме уявлення людей відображали міфи?

3. Робота над міфом Касдепке Гжегоджа «Наш друг Прометей».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

— Скажіть, на який жанр творів, що ми вивчали раніше, схожий міф? (На казку.) Доведіть.

- Робота в групах з картками.

— Чим міф відрізняється від казки?

Казка		Міф
Відмінне	Спільне	Відмінне
Не визначені час і місце подій		Претендує на певну достовірність у минулому
Зображення фантастичних подій		Перевтілення, зображення незвичайних людей, предметів
Сприймається слухачем ніби розвага		Незважаючи на вимисел, сприймається слухачем як правдива історія
Можлива велика кількість епізодів		Стисле зображення одного епізоду

4. Виконання завдань, поданих після міфу (с. 25).

5. Робота в парах. Вправа «Обличчям до обличчя».

Діти об'єднуються у пари за бажанням. Переказують міф одне одному від імені головного персонажа. Діляться своїми відчуттями після переказу.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Які враження від уроку? Що нового дізналися? Де ці знання можна застосувати?

2. Домашнє завдання.

Дізнатися, де у повсякденному житті ми можемо бачити образи стародавніх богів, або як позначилася міфологія на мистецтві.

Урок 15. Урок позакласного читання «Міфи».

Мета. Закріпити в учнів поняття «міф»; вчити аналізувати тексти, висловлювати своє ставлення до подій, людей; розширювати коло читання; удосконалювати навички свідомого, виразного читання поетичних та прозових творів; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, спостережливість, допитливість, творчу уяву дітей, уміння працювати з додатковою літературою, добирати тексти на задану тему, навички роботи в групі, парі. Виховувати інтерес до читання літературних творів, почуття любові, поваги до літературних героїв.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

1. Вправа «Очікування».

2. Вправа «Асоціації».

— Що вам спадає на думку, коли чуєте слово *міф*?

3. Побудова «Асоціативної павутинки» зі словом *міф*.

II. Основна частина уроку.

1. Повідомлення теми і завдань уроку.

2. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і завдань уроку.

3. Бібліотечно-бібліографічний діалог. Робота з виставкою книг.

— Які книжки ви бачите на виставці?

— Які книжки на виставці вам знайомі? Які з них ви читали?

— У яких — найкращі ілюстрації?

— Прочитайте прізвища художників, які ілюстрували ці книги.

— Ознайомте нас зі своєю книжкою.

— Хто її автор?

— У якому видавництві вона видана?

— У якому місті це видавництво?

4. Обговорення прочитаних удома творів.

— Прорекламуйте книжку, яку ви читали вдома. Чому ви обрали саме її? Доведіть, що вибрана книжка відповідає темі уроку.

5. Читання та обговорення нових творів.

- Вправа «Рибки».

Самостійне мовчазне читання текстів учнями.

- Робота в парах.

Читання текстів одне одному.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

Вправа «Три–два–один».

Назвати *три факти*, які були новими, цікавими, несподіваними на уроці.

Назвати *два факти*, які здалися нецікавими, некорисними, або вже відомі.

Назвати *один факт*, який хотілось би вивчити детальніше, поглибити знання.

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «Легенди рідного краю».

Урок 16. Український міф «Зоряний віз». Робота з медіа. Міф «Берегиня». Створення відеокадрів за прочитаним міфом.

Мета. Ознайомити учнів з українськими міфами «Зоряний віз» та «Берегиня»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати інтерес до української міфології.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

— Ми продовжуємо ознайомлення з міфами. У слов'янських народів, до яких належать й українці, теж були міфи. У них відображалися уявлення наших предків про походження світу, діяння богів, вірування людей. Сьогодні ми ознайомимося з українськими міфами.

II. Основна частина уроку.

1. Робота над міфом «Зоряний віз» (с. 25–26).

- Вправа «Передбачення за заголовком».

— Прочитайте заголовок міфу. Про що може йтися в тексті з таким заголовком? Про що можна дізнатися із заголовка?

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Виконання завдань, поданих після міфу (с. 26).

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Стратегія «Щоденник подвійних нотаток».

Учні самостійно упівголоса перечитують казку. Під час читання записують у першу колонку таблиці цитати, фрази, які на них справили найбільше враження (викликали схвалення чи, навпаки, нерозуміння / протест). У другій колонці пояснюють, які думки та асоціації викликала записана цитата / фраза, про що вона змушує замислитись, пояснює вчинки.

Фраза з тексту	Мої міркування (Чому саме цю цитату обрано? Про що вона змушує замислитись?)

- Вправа «Луна».

Учень / учениця з високим рівнем знань читає речення, а з низьким — те саме речення після прослуховування.

- Вправа «Фотограф».

Учитель / учителька проєктує на екран початок речення. Учні «фотографують», знаходять речення в тексті, читають його повністю.

2. Робота з медіа. Міф «Берегиня».

3. Творча скринька. Створення відеокадрів за прочитаним міфом.

III. Заключна частина.

1. Рефлексійна вправа «Долонька».

Учні роблять помітки на паперових долоньках.

Великий палець — «Мій настрій», вказівний палець — «Що цікавого я вивчив / вивчила сьогодні?», середній — «Що було важко?», підмізний — «Мені не сподобалося сьогодні», мізинець — «Що я хотів / хотіла б ще вивчити? Що мені було б цікаво?».

2. Домашнє завдання.

Завдання на вибір:

- спробувати скласти міф;
- намалювати комікс до одного з прочитаних міфів.

Урок 17. Давньоіндійські міфи (за переказом Ольги Бондарук) «Творення», «Про створення ночі». Складання розповіді про розвиток подій у тексті за поданою схемою.

Мета. Ознайомити учнів з давньоіндійськими міфами «Творення» та «Про створення ночі»; вчити виділяти головне, скласти розповідь про розвиток подій за поданою схемою. Удосконалити навички свідомого, виразного читання прозових творів; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання читати.

Перебіг уроку

I. Вступна частина. Емоційне налаштування.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Робота над давньоіндійськими міфами «Творення» та «Про створення ночі» (с. 26–27).

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса читають міф «Про створення ночі».

- Вправа «Мікрофон».

Робота над заголовком.

— Чому міф «Творення» має таку назву? Запропонуйте свої заголовки до тексту.

- «Щоденні 5». Читаю для когось. Перечитування міфу мовчки.
- Вправи на розвиток швидкості читання.

Вправа «Дочитай речення».

— На екрані — початки речень. Знайдіть їх якнайшвидше у тексті, прочитайте повністю.

(5)	Але тоді Творець озирнувся ...
(3)	Через рік із Золотого Яйця ...
(6)	Та Брахма подумав: ...
(1)	Спочатку ...
(4)	І він закріпив ...
(2)	Великою силою тепла ...
(7)	Від його синів ...

— Установіть послідовність речень.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса читають міф «Про створення ночі».

Виконання завдань, поданих на с. 27 підручника.

2. Детальний переказ оповідання. Робота в парах.

- Вправа «Обличчям до обличчя».

Діти переказують один із міфів, повернувшись обличчям одне до одного.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Скласти опис одного з міфічних героїв.

Урок 18. Діагностична робота. Навичка читання мовчки (письмово).

Мета. Перевірити рівень сформованості читання мовчки; вчити виконувати завдання за змістом тексту; встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, визначати головну думку твору. Розширити словниковий запас учнів; розвивати творчу уяву, фантазію, мовлення, мислення. Виховувати любов, самостійність, наполегливість.

Перебіг уроку**I. Вступна частина. Емоційне налаштування.****Вправа «Очікування».**

— Розкажіть, що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку.

II. Основна частина.**1. Повідомлення теми і мети уроку.****2. Проведення діагностичної роботи. Навичка читання мовчки (письмово)*.**

Читання учителем / учителькою тексту.

Виконання завдань до тексту.

III. Заключна частина.**Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Чи всі завдання виконали?

— Які завдання були простими? Виконання яких завдань викликало труднощі?

— Як можна використовувати отримані на уроці знання в майбутньому?

— Чи сподобався вам урок?

***Роботу виконують за посібником:**

Читання : діагностичні роботи. 4 клас / А. Савчук, Г. Сапун. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. — 56 с.

Урок 19. Поняття про легенду. Українська народна легенда «Калинонька».

Мета. Ознайомити учнів з поняттям «легенда» та її особливостями, з народною легендою «Калинонька»; вчити робити висновки та узагальнення, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вивчати традиції своєї держави.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Ознайомлення з новим розділом.

2. Вправа «Очікування».

II. Основна частина уроку.

1. Робота над українською народною легендою «Калинонька».

Вправа «Асоціативний куц».

Учитель / учителька демонструє ілюстрації із зображенням калини. Діти пригадують прислів'я, приказки про калину, загадки, легенди тощо. Складають «асоціативний куц» зі словом *калина*.

Опрацювання народної легенди «Калинонька».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає легенду, цікавиться, які почуття викликав прочитаний твір.

— Коли відбувались події?

— Як Клим і Лина назвали донечку?

— Яка традиція існувала в українців, коли народжувались діти?

- Виконання завдань, поданих після легенди на с. 29.
- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують легенду.

- Вправи на удосконалення читацьких навичок.
- Вправа «Хвости».

Учитель / учителька починає читати речення. Учні відшуковують його та читають повністю.

- Конкурс на краще виразне читання вірша.

2. Робота з медіа.

Учитель / учителька пропонує переглянути відео.

https://www.youtube.com/watch?v=aa_gLtxX34E

— Що в легенді є історично правдивим? Що є вигадкою?

— Що виросло на місці, де загинули чужинці?

— Що виросло на місці загибелі українців?

3. Розвиток мовлення.

— Поміркуйте, чому калина стала символом нашої країни.

— Складіть усне висловлювання «Калина — символ України».

III. Заключна частина.

1. Рефлексія. Вправа «Продовж речення» (мікрофон).

На уроці я працював / працювала старанно.

На уроці мені було цікаво.

На уроці я нудьгував / нудьгувала.

Були завдання, які я не зміг / не змогла виконати.

2. Домашнє завдання.

Дібрати прислів'я про калину.

Урок 20. Давньогрецька легенда «Соняшник». Стислий переказ легенди.

Мета. Ознайомити учнів з давньогрецькою легендою «Соняшник»; вчити стисло переказувати текст, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, мовлення. Виховувати пізнавальні інтереси, бажання читати легенди.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Вправа «Очікування».****2. Емоційне налаштування.****II. Основна частина уроку.****1. Повідомлення теми та завдань уроку.****2. Вправа «Знаю — Хочу дізнатися — Дізнався».**

— Що вам відомо про соняшник?

Заповнення першої та другої колонок таблиці.

<i>Знаю</i>	<i>Хочу дізнатися</i>	<i>Дізнався / дізналася</i>

— Чи можемо ми більше дізнатися про цю рослину? Звідки?

3. Робота над давньогрецькою легендою «Соняшник».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає текст, цікавиться, які думки виникли в учнів після слухання.

— Що нового ви дізналися з тексту? Доповніть таблицю.

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Вправа «Бджілки».

Напівголосне читання учнями легенди, кожен — у своєму темпі.

- Виконання завдань, поданих після легенди на с. 29.
- Складання учнями тестових завдань за змістом тексту.

4. Робота в парах.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

— Поставте одне одному запитання за змістом легенди.

5. «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного. Вправа «Карусель».

Робота у великих групах.

Усі учні утворюють два кола — внутрішнє (нерухоме) та зовнішнє (рухоме) — за принципом каруселі обличчям одне до одного. За сигналами вчителя / вчительки вони пересуваються на одне місце, розповідають, що дізналися про соняшник.

6. Стислий переказ легенди.**7. Розвиток мовлення.**

- Скласти сенкан «Соняшник».

Орієнтовний сенкан.

Соняшник.

Яскравий, життєрадісний.

Зростає, квітує, тішить.

Соняшник — квітка, схожа на сонце.

Квітка.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Підготувати легенду про одну з квіток.

Урок 21. Урок позакласного читання «Легенди рідного краю».

Мета. Закріпити в учнів поняття «легенда»; вчити аналізувати тексти, висловлювати своє ставлення до подій, людей; розширювати коло читання; удосконалити навички свідомого, виразного читання легенд; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, спостережливість, допитливість, творчу уяву дітей, вміння працювати з додатковою літературою, добирати тексти на задану тему. Виховувати інтерес до читання літературних творів, почуття любові, поваги до літературних героїв.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

Організація класу. Гра в колі «Чарівні окуляри».

— Одягніть «чарівні» окуляри й назвіть учня / ученицю, що стоїть праворуч, пестливим, теплим, ніжним іменем та додайте щире слово про нього: «О, як нам пощастило, що маємо Юлю /Любомира в класі. Вона / він пречудово співає / гарно грає у футбол» тощо. А тепер передавайте одне одному «чарівні» окуляри, називаючи при цьому свого сусіда / сусідку праворуч також пестливим, ніжним іменем.

II. Основна частина уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і завдань уроку.

2. Бібліотечно-бібліографічний діалог. Робота з виставкою книг.

- Які книжки ви бачите на виставці?
- Які книжки на виставці вам знайомі? Які з них ви читали?
- У яких — найкращі ілюстрації?
- Прочитайте прізвища художників, які ілюстрували ці книжки.
- Ознайомте нас зі своєю книжкою.
- Хто її автор?
- У якому видавництві вона видана?
- У якому місті це видавництво?

3. Обговорення прочитаних удома творів.

— Прорекламуйте книжку, яку ви читали вдома. Чому ви обрали саме її? Доведіть, що вибрана книжка відповідає темі уроку.

4. Читання та обговорення нових творів.

- Вправа «Рибки».

Самостійне мовчазне читання текстів учнями.

- Робота в парах.

Читання текстів одне одному.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

Вправа «Три–два–один».

Назвати *три факти*, які були новими, цікавими, несподіваними на уроці.

Назвати *два факти*, які здалися нецікавими, некорисними, або вже були відомі.

Назвати *один факт*, який хотілось би вивчити детальніше, поглибити знання.

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «Моя нескорена Україна».

Урок 22. Українська народна легенда «Сумна пісня соловейка». Обговорення / дискусія на задану тему.

Мета. Ознайомити учнів з українською народною легендою «Сумна пісня соловейка»; вчити виділяти у творі головну думку, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вчитися.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Досліджуємо медіа.

- Зіскануйте QR-код на с. 30, послухайте спів соловейка.
- Який настрій у вас після слухання співу птаха?

2. Робота над українською народною легендою «Сумна пісня соловейка».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.
- Учитель / учителька виразно читає легенду, цікавиться, який настрій учнів після слухання.
- «Щоденні 5». Читаю для себе.
- Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.
- Доведіть, що ви прочитали легенду.
 - Чим легенда нагадує казку? Чим вони відрізняються?
 - Виконання завдань, поданих після легенди на с. 30.
 - Попрацюйте в парах. Розкажіть зміст вірша прозою.
 - Вибіркове читання.
 - Прочитайте, яку клітку змайстрував купець соловейкові.
 - Прочитайте, де торговець поставив клітку з птахом.
 - Прочитайте, що співав соловейко у клітці. Що він співав на волі?

3. Розвиток мовлення.

- Метод «Прес».
- Існує прислів'я «В клітці є пити, їсти і хороше сісти, та нема волі». Чи погоджуєтеся ви з цією думкою? Висловлюйте свої міркування за зразком:
- Я погоджуюсь / не погоджуюсь із цим висловом.
 Я вважаю, що..., тому що...
 Наприклад, Отже, ... (висновок).
- Складання усного висловлювання «Чи можна птахів тримати у клітці?».

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Вправа «Незакінчене речення».

Я знаю ...	Я можу ...
Я вмю ...	Я переконався / переконалася ...

3. Домашнє завдання.

- Знайти легенду про одного з птахів.

Урок 23. Легенда Поділля «Криниця-журавель». Добір матеріалу з інтернет-джерел.

Мета. Ознайомити учнів з легендою Поділля «Криниця-журавель»; вчити робити висновки та узагальнення, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вивчати традиції своєї держави.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Вправа «Очікування».****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина уроку.****1. Робота над народною легендою «Криниця-журавель».**

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька читає легенду, цікавиться, які почуття в учнів викликала легенда.

— Який уривок з легенди вас найбільше схвилював?

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують легенду. Добирають по два запитання за змістом прочитаного. Ставлять їх однокласникам або вчителю / вчительці.

- Виконання завдань, поданих після легенди на с. 31.

2. Удосконалення читацьких навичок.

- Вправа «Хвост».

Учитель / учителька читає початок речення, учні швидко його відшуковують і прочитують повністю.

- «Щоденні 5». Читаю для когось. Робота в групах. Вправа «Диктор телебачення». Учні по черзі читають текст, періодично відриваючи погляд, щоб подивитися на глядачів.
- Робота в групах.

Кожна група має один з капелюшків де Боно.

— Прочитайте ще раз легенду. Спробуйте довести, що потрібно питати дозволу в дорослих.

- Вправа «Кубування».

Кожна група має куб, на гранях якого записано:

Назва твору та прізвище автора / авторки.

Жанр твору.

Тема твору.

Під час читання я уявляв / уявляла...

Головна думка твору.

Я намалював би / намалювала б...

3. Робота з ілюстрацією. «Входження в малюнок».

— Які речення ви підписали б під малюнками?

— Де на малюнку ви? Розкажіть про свої відчуття.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Знайти в додаткових джерелах іншу легенду про журавля.

Урок 24. Підсумок за розділом «Міфи та легенди».

Мета. Систематизувати й узагальнити знання учнів за розділом «Міфи та легенди»; удосконалити навички свідомого виразного читання; вчити порівнювати, аналізувати і виділяти головне у прочитаних творах. Розвивати мовлення, мислення та уяву. Виховувати любов до читання.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.***Емоційне налаштування.***II. Основна частина уроку.****1. Мотивація навчальної діяльності.**

- Які твори ми читали на попередніх уроках? (*Прозові.*)
- Про що вони?

2. Створення асоціативного куца «Міфи» та «Легенди».

Робота в групах.

3. Повідомлення теми і завдань уроку.

- Сьогодні ми підіб'ємо підсумки за розділом «Міфи та легенди».

4. Повторення відомостей про структуру та зміст розділу. Робота зі змістом підручника.

- Як називається розділ, який ми завершили вивчати?
- З яких підрозділів він складається?
- Скільки творів у розділі?
- Твори яких авторів вам доводилося читати раніше? Чи всі твори мають автора? Чому?
- Які твори з розділу вам найбільше запам'яталися?
- Які твори з розділу вам найбільше сподобалися?
- Які твори ви хотіли б перечитати ще раз?
- Який із творів ви порадили б прочитати друзям?
- Як ви гадаєте, чому в розділі є відеоматеріали? (*Вони доповнюють зміст творів.*)

5. Робота з підручником.

- Виконання завдань, поданих на с. 32 підручника.
- Заповнення узагальнюючої таблиці.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Таблиця «Плюс — мінус — цікаво».

Діти оцінюють свої враження від уроку за допомогою стікерів, які розміщують у відповідні колонки. На стікерах речення-обґрунтування.

Плюс («+»)	Мінус («-»)	Цікаво

«+» — все, що сподобалося на уроці.

«-» — все, що здалося нудним і нецікавим.

«Цікаво» — все, що змусило задуматися і викликало нові запитання.

Україна з давніх часів до сьогодні Сторінками історії

Урок 25. Світлана Пасенюк «Моя земля». Прислів'я. Добір рубрик для створення лепбука.

Мета. Ознайомити учнів з новим розділом «Україна з давніх часів до сьогодні», його структурою, з віршем Світлани Пасенюк «Моя земля»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання поетичних творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вчитися, повагу до історичного минулого нашої держави.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Ознайомлення з розділом «Україна з давніх часів до сьогодні». Робота зі змістом.

- Прочитайте назву нового розділу. Поміркуйте, які твори можуть бути в ньому розміщені.
- З яких підрозділів складається розділ?
- Скільки творів у розділі?

2. Робота над віршем Світлани Пасенюк «Моя земля».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- Поміркуйте, чому вірш має таку назву.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

- Доведіть, що ви прочитали вірш.
- Скільки строф у вірші?
- З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 33.

— Попрацюйте в парах. Розкажіть зміст вірша прозою.

— Прочитайте, якими словами поетеса висловлює свою любов до рідної землі.

- Вправа «З'єдналочка».

— Утворіть пари слів, що римуються.

жити	•	•	доки
трав	•	•	любити
рай	•	•	блукав
роки	•	•	тужити
косити	•	•	питає

3. Розвиток мовлення.

Робота в групах. Складання асоціативної павутинки до слова *Україна*.

Читання прислів'їв, пояснення їх значення (с. 33).

4. Робота в малих групах. Обговорення рубрик для створення лепбука «Рідна Україна».

Вірші про Україну.

Відомі українці (письменники, поети, художники, співаки тощо).

Пісні про Україну.

Видатні місця України (пам'ятники, цікаві озера, річки тощо).

Прислів'я про Україну.

Народні ремесла та майстри.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

2. Домашнє завдання.

Дібрати вірші про Україну. За бажанням один із них вивчити напам'ять.

Урок 26. Поняття про переказ. За Віктором Васильчуком «Казка про Благиню — кам'яну бабу». Інсценізація сюжетів переказу.

Мета. Ознайомити учнів з поняттям «переказ» та переказом Віктора Васильчука «Казка про Благиню — кам'яну бабу», вчити визначати та порівнювати риси характеру персонажів, інсценізувати епізоди тексту, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності дітей, мовлення. Виховувати любов до рідної землі, родинні почуття.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Вправа «Дешифрувальник».

— Розшифруйте слово за поданим кодом.

	<i>a</i>	<i>б</i>	<i>в</i>	Код. 2а, 1а, 1б, 1а, 1в, 2в, 2б.
1	е	р	к	
2	п	з	а	

Відповідь: *переказ*.

- Вправа «Передбачення».

— Прочитайте заголовок. Про що може йтися у творі з таким заголовком?

2. Читання тексту.

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Вчитель читає переказ.

— Які почуття вас переповнювали під час слухання переказу?

— Чи зацікавила вас розповідь?

— Хто з персонажів вам імпонує? Чому?

— Кого ви вважаєте негативними персонажами? Свою думку обґрунтуйте.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують переказ.

Виконання завдань, поданих на с. 36.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Робота в парах. Вправа «Хвости».

Один учень читає початок речення, інший має швидко відшукати речення за почутим початком і дочитати його до кінця.

3. Робота з ілюстрацією.

— Розгляньте ілюстрацію до переказу.

— Назвіть, що зображено.

— Уявіть, що ви «увійшли» в малюнок. Де ви облюбували собі місце?

— Розкажіть, що ви бачите, чуєте, відчуваєте.

4. Робота в творчих групах. Інсценізація сюжетів переказу.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Підготуватися переказувати текст.

До наступного уроку підготувати ілюстрації, фотографії видатних місць України, власних світлин, які свідчать про перебування у визначних місцях.

Урок 27. Наталя Гуркіна «Про Софію Київську». Створення фотоколажу «Видатні місця України».

Мета. Продовжити ознайомлення з авторськими переказами. Опрацювати переказ Наталі Гуркіної «Про Софію Київську»; розширити уявлення про видатні місця нашої країни та історичні пам'ятки; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов до рідної землі, її історичного минулого.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. *Емоційне налаштування.*

2. *Мотивація навчальної діяльності.*

II. Основна частина уроку.

1. *«Щоденні 5». Слухаю і розумію.*

Підготовлений учень читає переказ.

- Про яку історичну пам'ятку йдеться в переказі?
- Хто її побудував? Коли?
- Чому Ярослав вирішив побудувати храм?
- Що ще було у стінах храму, крім місця для молитви?

2. *«Щоденні 5». Читаю для себе.*

Технологія «INSERT».

Учні самостійно перечитують переказ. На берегах підручника ставлять олівцем позначки.

- «v» — знайома інформація (я це вже знаю);
- «!» — нова для мене інформація;
- «?» — я думав / думала про це інакше;
- «+» — про це хотілося б дізнатися більше.

Після читання учні заповнюють відповідні колонки таблиці, куди вписують речення (фрази або слова), до яких вони поставили позначки. Обговорюють свій вибір у групах.

v	!	?	+

3. *Робота в парах. Виконання завдань, поданих на с. 37.*

4. *Удосконалення навичок читання.*

Вправа «Кидок — засічка».

Вправа «Фотограф».

5. *Робота з ілюстрацією на с. 37.*

- Яку частину тексту проілюстровано?
- Чим би ви її доповнили?
- Яку ілюстрацію намалювали б ви?

6. *Колективна робота. Створення фотоколажу «Видатні місця України».*

На дошці плакат із контуром України. Учні демонструють ілюстрації, фотокартки, які принесли на урок. Коротко розповідають про зображене. Кріплять на плакат.

III. Заключна частина.

1. *Рефлексія. Вправа «Закінчи речення».*

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?
- Сьогодні на уроці я навчився / навчилася...
- Мені найбільше сподобалося...
- Важко було...

2. *Домашнє завдання.*

Скласти мінірозповідь на одну з тем:

- «Моя подорож Україною»;
- «Я мрію побувати (відвідати)...».

Урок 28. Урок позакласного читання «Моя нескорена Україна».

Мета. Вчити аналізувати тексти на задану тему, висловлювати своє ставлення до подій, персонажів; розширювати коло читання; удосконалювати навички свідомого, виразного читання творів; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, спостережливість, допитливість, творчу уяву дітей, вміння працювати з додатковою літературою, добирати тексти на задану тему, навички роботи в групі, парі. Виховувати інтерес до читання літературних творів, патріотизм.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.**

1. Емоційне налаштування.

2. Вправа «Очікування».

II. Основна частина уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і завдань уроку.

2. Бібліотечно-бібліографічний діалог. Робота з виставкою книг.

— Які книжки ви бачите на виставці?

— Які книжки на виставці вам знайомі? Які книжки з цієї виставки ви читали?

— У яких — найкращі ілюстрації?

— Прочитайте прізвища художників, які ілюстрували ці книжки.

— Ознайомте нас зі своєю книжкою.

— Хто її автор?

— У якому видавництві вона видана?

— У якому місті це видавництво?

3. Обговорення прочитаних удома творів.

— Прорекламуйте книжку, яку ви читали вдома. Чому ви вибрали саме її? Доведіть, що вибрана книжка відповідає темі уроку.

4. Опрацювання нових творів.

Робота в групах.

Учні обмінюються книжками, ознайомлюються з новими віршами та оповіданнями.

- Вправа «Кубування».

Кожна група має куб, на гранях якого записано:

Назва твору та прізвище автора / авторки.

Жанр твору.

Тема твору.

Під час читання я уявляв / уявляла...

Головна думка твору.

Я намалював би / намалювала б...

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

Вправа «Плюс — мінус — цікаво».

Діти оцінюють свої враження від уроку за допомогою стікерів, які розміщують у відповідні колонки. На стікерах речення-обґрунтування.

Плюс («+»)	Мінус («-»)	Цікаво

«+» — все, що сподобалося на уроці.

«-» — все, що здалося нудним і нецікавим.

«Цікаво» — все, що змусило задуматися і викликало нові питання.

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «Народні символи України».

Урок 29. Народна легенда «Як козаків випробовували на Січі».

Мета. Ознайомити учнів з народною легендою «Як козаків випробовували на Січі»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов та повагу до рідної землі, історичного минулого, народної творчості.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Досліджую медіа «Козацький марш».

— Зіскануйте QR-код, перегляньте відео. Розкажіть, що ви побачили. Поділіться враженнями.

2. Робота над народною легендою «Як козаків випробовували на Січі».

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують легенду.

— Які випробування придумали козаки?

- Виконання завдань, поданих після легенди на с. 39.
- Удосконалення навичок виразного читання.

— Прочитайте окличні речення.

- Вправа «Кидок — засічка».
- Вправа «Фотограф».

Учитель проєктує на екран початок речення. Учні «фотографують», знаходять речення в тексті, читають його повністю.

- Вправа «Магічний кубик».

Робота в групах. Кожна група має гральний кубик і картку із завданнями. По черзі кидають кубик. Скільки крапок випаде на верхній грані, таке запитання чи завдання треба виконати.

•	Які запитання ти хочеш поставити друзям?	• • • •	Які нові слова тобі запам'яталися?
• •	Про що цей твір?	• • • • • •	Запропонуй свої випробування козакам.
• • •	Яка частина твору тобі сподобалася найбільше?	• • • • • • • •	Що нового ти дізнався / дізналася з твору?

3. «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Вправа «ПОПС-формула».

Твердження. Потрібно бути сміливим. (Сміливим бути не просто).

П (*позиція*) — Я вважаю, що ...

О (*обґрунтування*) — Тому що ...

П (*приклад*) — Я можу довести це на прикладі ...

С (*судження*) — Виходячи з цього, я роблю висновок про те, що ...

4. Підготовка сценарію до спортивного свята.

— Поміркуйте, які цікаві «випробування» можна запропонувати під час проведення козацького спортивного свята.

— Як можна назвати таке свято? («Козацькі розваги», «Козацький гарт»...)

III. Заключна частина.

1. Рефлексія. Вправа «Вихвалюнки».

— Похваліться своїми успіхами на уроці.

2. Домашнє завдання.

Дібрати кілька естафет до спортивного свята.

Урок 30. Володимир Верховень «Козацькі розваги». Підготовка сценарію до спортивного свята.

Мета. Ознайомити учнів з віршем Володимира Верховеня «Козацькі розваги»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання поетичних творів; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов та повагу до рідної землі, бажання займатися спортом.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Вправа «Очікування».****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина уроку.****1. Робота над віршем Володимира Верховеня «Козацькі розваги».**

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

— Скільки строф у вірші? З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 39.
- Удосконалення навичок виразного читання.

— Прочитайте першу строфу вірша. Визначте, де треба зробити логічні наголоси, паузи.

— Прочитайте окличні речення.

— З якою інтонацією треба читати вірш?

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

— Які випробування придумали козаки?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 39.
- Удосконалення навичок виразного читання.
- Вправа «Кидок — засічка».
- Вправа «Диктор телебачення».

Учні по черзі читають текст, періодично відриваючи погляд, щоб подивитися на глядачів.

2. Розвиток мовлення.

Робота в групах. Складання сенкану зі словом *козак*.

Козак.

Сміливий, мужній.

Загартовується, обороняє, захищає.

Козак нічого не боїться.

Джура.

3. Робота з ілюстраціями (світлинами).

— Розгляньте ілюстрації (світлини). Назвіть, що на них зображено.

— Поміркуйте, чому в різних куточках України споруджували та споруджують пам'ятники козакам.

4. Підготовка сценарію до спортивного свята.**III. Заключна частина.****1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Вправа «Плюс — мінус — цікаво».

Плюс («+»)	Мінус («-»)	Цікаво

«+» — все, що сподобалося на уроці.

«-» — все, що здалося нудним і нецікавим.

«Цікаво» — все, що змусило задуматися і викликало нові питання.

Урок 31. Інга Квітка «Звідки козаки брали сили захищати нашу неньку?». Прислів'я про козаків. Олег Шупляк «Іду на Ви» (репродукція). Робота з медіа. Створення плакатів.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Інги Квітки «Звідки козаки брали сили захищати нашу неньку?»; вчити виділяти головне, порівнювати вірш та оповідання, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання допомагати захисникам, прагнення досягати поставленої мети.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Опрацювання оповідання Інги Квітки «Звідки козаки брали сили захищати нашу неньку?».

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Мовчазне читання тексту учнями.
- Про що ви дізналися з тексту?
- Вправа «Дуель».

Учні ставлять одне одному запитання за змістом прочитаного оповідання.

Виконання завдань після оповідання (с. 41).

2. Вибіркове читання.

- Прочитайте, що розповів дідусь онукові.
- Прочитайте, яка страва займала почесне місце на столі козаків.
- Прочитайте, що читали козаки перед тим, як сісти за стіл.
- Прочитайте, куди пішов дідусь, коли онук заснув.

3. Удосконалення читацьких навичок.

- Вправа «Диктор телебачення».
- Діти читають текст, періодично відриваючи погляд, щоб подивитися на глядачів.
- Вправа «Щоразу більше».

Учні за сигналом учителя / учительки починають читати текст уголос. Читають одну хвилину. Ставлять олівцем позначку, де зупинилися. За наступним сигналом учителя / учительки знову починають читати текст спочатку, читають одну хвилину, намагаючись прочитати більше, ніж першого разу. За третім сигналом знову починають читати текст спочатку. Порівнюють кількість прочитаних слів за одну хвилину.

- Вправа «Хвост».

Учитель / учителька читає початок речення, учні швидко його відшуковують і прочитують повністю.

4. Робота з ілюстрацією. «Вхід у малюнок».

- Що зображено на малюнку?
- Яка частина оповідання проілюстрована? Прочитайте.
- Де на малюнку ви? Розкажіть про свої відчуття.

5. Розвиток мовлення. Робота з прислів'ями.

6. Творчий переказ оповідання (від імені одного з персонажів).

7. Вправа «У галереї».

Робота з репродукцією картини Олега Шупляка «Іду на Ви».

8. Робота в групах. Створення плакатів за зразком.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Знайти на інтернет-ресурсах інформацію про пам'ятники козакам, картини, на яких зображені часи козацької доби.

Символи нашої держави

Урок 32. Леся Вознюк «Прапор України». З вільних інтернет-джерел «Державний прапор України». Дослідження «День Прапора».

Мета. Ознайомити учнів з віршем Лесі Вознюк «Прапор України» та статтею з вільних інтернет-джерел «Державний прапор України»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання поетичних творів; вчити добирати рими, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, вміння зосереджуватися на виконанні завдань, творчі здібності, мовлення. Виховувати почуття гордості за символи своєї держави.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Підготовка до сприймання нового матеріалу.

- Робота в групах.

Складання «хмари» слів на тему «Символи України».

2. Робота над віршем Лесі Вознюк «Прапор України».

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає вірш.

— Що ви відчуваєте після слухання вірша?

Учні сигналізують цеглинками LEGO: жовта — гордість, блакитна — смуток, червона — радість, зелена — захоплення, синя — здивування, помаранчева — жаль.

- Самостійне читання вірша.

— Прочитайте вірш упівголоса. Визначте, у якому темпі, з якою інтонацією треба його читати.

— Який загальний настрій вірша? (*Бадьорий, позитивний, оптимістичний...*)

— Скільки строф у вірші? З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 42.

3. Робота з ілюстрацією.

— Що зображено на малюнку? Що ви на ньому доповнили б? Яку ілюстрацію намалювали?

4. Робота над статтею з вільних інтернет-джерел «Державний прапор України».

- Вибіркове читання.

— Прочитайте, коли і ким затверджено Державний Прапор України.

— Прочитайте, що символізували жовто-блакитні барви прапора.

— Прочитайте, символом чого був синьо-жовтий прапор упродовж історії становлення нашої держави.

- «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Метод «Прес».

— Прочитайте виділений вислів. Поясніть, як ви його розумієте. Висловлюйте свої міркування за зразком:

Я погоджуюсь / не погоджуюсь із висловом, що не слід пишатись державними символами.

Я вважаю, що..., тому що... . Наприклад, Отже, ... (висновок).

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

Вправа «Незакінчене речення».

Я знаю ...

Я можу ...

Я вмю ...

Я переконався / переконалася ...

2. Домашнє завдання.

Скласти (усно) есе «Мое ставлення до державних символів України».

Урок 33. За Іриною Мацко «Золотий тризубець» (легенда). Дослідження медіа «Гімн дітей України» у виконанні гурту «Little Blues». Проєкт «Мій оберіг».

Мета. Ознайомити учнів з легендою Ірини Мацко «Золотий тризубець»; вчити виділяти головне, досліджувати медіатексти; удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів; формувати вміння відшукувати в тексті під керівництвом учителя влучні слова і вислови, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов та шанобливе ставлення до державних символів.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Робота з медіа. «Гімн дітей» у виконанні гурту «Little Blues» (с. 43).

— Зіскануйте QR-код, перегляньте відео.

— Які почуття вас переполюють після побаченого та почутого?

Робота з таблицею.

Гімн України		«Гімн дітей» у виконанні гурту «Little Blues»	
Відмінне	Спільне		Відмінне

2. Робота над легендою Ірини Мацко «Золотий тризубець» (с. 43–45).

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Робота в групах. Учні по чергово читають легенду по одному абзацу.

— Хто головні персонажі легенди? Якими ви їх уявляєте?

— Чому тризубець став для нашого народу основним захистом?

- Вибіркове читання.

— Прочитайте, якою була сім'я українців.

— Що сталося, коли з'явився чужинець?

— Прочитайте, яку пораду родині дав Дух Святий.

— Прочитайте, як перемогли злого чоловіка.

- Читання діалогів за особами.
- Виконання завдань, поданих після легенди на с. 46.

3. Удосконалення швидкості читання.

За сигналом учителя учні читають текст від початку протягом однієї хвилини, ставлять позначку під словом, де зупинилися. Після кількасекундного відпочинку знову читають одну хвилину, намагаючись прочитати більше, ніж першого разу.

4. Переказування легенди.

Робота в парах.

Вибірковий переказ від імені обраного персонажа (злого чоловіка, Тараса тощо).

5. Визначення головної думки легенди.

— Яка головна думка легенди?

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Що, на вашу думку, вдалося найкраще? Чому?

2. Домашнє завдання.

Проєкт «Мій оберіг».

— Чи є у вашій родині особливі речі, обереги? Підготуйте про них розповідь, зробіть фото.

Урок 34. За Іриною Мацко «Золотий тризубець» (легенда). Інсценізація легенди. Леся Вознюк «Український герб». Проєкт «Мій оберіг» (продовження).

Мета. Продовжити роботу над легендою Ірини Мацко «Золотий тризубець»; вчити виділяти головне, досліджувати медіатексти; удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів; формувати вміння відшукувати у тексті влучні слова і вислови, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов та шанобливе ставлення до державних символів.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

II. Основна частина уроку.

1. Підготовка до вивчення нового матеріалу.

- Робота в групах. Дискусійна сітка Елвермана, або «Павутинка» дискусії.

Так	Проблема	Ні
Так, ...	Чи погоджуєшся ти з твердженням, що потрібно шанобливо ставитися до державних символів?	Ні, ...
Висновок		

2. Робота над легендою Ірини Мацко «Золотий тризубець» (с. 43–45).

Повторення змісту твору.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують легенду.

- Вправа «Дочитай речення».

— На екрані подано початки речень. Знайдіть їх якнайшвидше у тексті й дочитайте до кінця.

(3) І одного дня насупилося небо...	(5) Я переконався...
(7) Зло покинуло...	(1) Колись давно в нашому краї...
(4) Зчинився великий лемент у краї...	(6) Лячно було хлопцеві...
(2) Був у них син...	

- Мовно-логічне завдання.

— Прочитайте речення у такій послідовності, як відбувалися події в легенді.

- Інсценізація легенди.

2. Робота над віршем Лесі Вознюк «Український герб» (с. 46).

- Вправа «Установи послідовність».

Учитель / учителька проєктує на екран рядки вірша, учні читають їх у правильній послідовності.

(3) неначе сокіл в вишині,
(2) та в нім така нестримна сила:
(1) Маленький український герб,
(4) що розправляє дужі крила.

- Конкурс декламаторів «Я читаю найкраще».

Робота в групах. У кожній групі визначають найкращого декламатора.

Робота з таблицею.

Ірина Мацко «Золотий тризубець»		Леся Вознюк «Український герб»	
Відмінне	Спільне	Відмінне	

Проєкт «Мій оберіг».

— Презентуйте ваші родинні обереги.

III. Заключна частина.

Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

Урок 35. Діагностична робота. Усний переказ прочитаного твору.

Мета. Перевірити рівень сформованості умінь переказувати усно прочитаний твір, розширити словниковий запас учнів; розвивати творчу уяву, монологічне мовлення, мислення. Виховувати самостійність, наполегливість.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Вправа «Очікування».**

— Розкажіть, що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку.

II. Основна частина уроку.**1. Повідомлення теми і мети уроку.****2. Проведення контрольної роботи. Усний переказ прочитаного твору*.****III. Заключна частина.****1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Чи всі завдання виконали?

— Які завдання були простими? Виконання яких завдань викликало труднощі?

— Як можна використовувати отримані на уроці знання в майбутньому?

— Чи сподобався вам урок?

2. Вправа «Усмішка».

Учні в парах беруться за руки й дарують одне одному усмішку: кожен повертається до свого сусіда / сусідки і, побажавши йому / їй щось приємне, усміхається. Учитель \ учителька дякує класу за роботу.

*** Роботу виконують за посібником:**

Читання : діагностичні роботи. 4 клас / А. Савчук, Г. Сапун. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. — 56 с.

Урок 36. Урок позакласного читання «Народні символи України».

Мета. Закріпити в учнів поняття «державні символи» та «народні символи», узагальнити та розширити знання учнів про народні символи України, ознайомити з творами про них; вчити аналізувати тексти, висловлювати своє ставлення до подій, людей; збагачувати коло читання. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, спостережливність, допитливість, творчу уяву дітей, навички роботи в групі, парі, вміння самостійно працювати з літературними творами, з додатковою літературою, добирати тексти на задану тему. Виховувати інтерес до читання, почуття патріотизму, національної свідомості.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Психологічне налаштування.

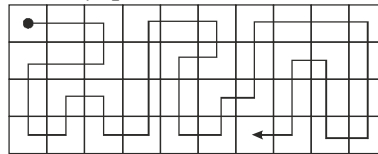
II. Основна частина уроку.

1. Мотивація навчальної діяльності. Повідомлення теми і завдань уроку.

- Лабіринт.

— «Пройдіть» лабіринт, прочитайте вислів. (*Справжній українець має знати народні символи.*)

С	п	р	е	ц	ь	н	а	р	о
ж	в	а	н	а	м	и	в	м	д
н	у	к	ї	є	а	т	о	и	н
і	й	р	а	з	н	и	л	с	і

2. Бібліотечно-бібліографічний діалог. Робота з виставкою книг.

- Які книжки ви бачите на виставці?
- Які книжки на виставці вам знайомі? Які з них ви читали?
- У яких — найкращі ілюстрації?
- Прочитайте прізвища художників, які ілюстрували ці книги.
- Ознайомте нас зі своєю книжкою.
- Хто її автор?

3. Обговорення прочитаних удома творів. Робота в групах.

— Отож, одні з вас прочитали казки і легенди, інші — дібрали поетичні твори. Об'єднайтеся у групи за жанрами прочитаних творів: «Знавці легенд, казок, оповідок» та «Шанувальники поезії».

Завдання для групи «Знавці легенд, переказів, казок, оповідок»: стисло переказати зміст твору, визначити головну думку, прорекламувати твір для читання іншим учням.

Завдання для групи «Шанувальники поезії»: прочитати обраний вірш, визначити його головну думку, поділитися думками щодо ілюстрування твору.

4. «Щоденні 5». Читаю для себе.

— Прорекламуйте книжку, яку ви читали вдома. Чому ви вибрали саме її? Доведіть, що вибрана книжка відповідає темі уроку.

— Складіть по кілька запитань за змістом творів.

5. Читання та обговорення нових творів.

- Вправа «Рибки».

Самостійне мовчазне читання текстів учнями.

- Робота в парах.

Читання текстів одне одному.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «3 життя видатних українців».

Наша самобутність

Урок 37. Олександр Підсуха «Мова». Дослідження «Мови світу».

Мета. Ознайомити учнів з віршем Олександра Підсухи «Мова», вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання, збагачувати словниковий запас. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати почуття гордості за рідну мову.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Підготовка до сприймання нового матеріалу.

Робота в групах. Створення «хмари слів» на тему «Мова».

— Яка мова у нас державна? Яку мову ми називаємо рідною? Чому?

— Яку іноземну мову ви вивчаєте? Які ще б хотіли вивчити? Для чого людям потрібно вивчати мови світу? Чи потрібно досконало знати рідну мову?

2. Повідомлення теми та завдань уроку.

3. Робота над віршем Олександра Підсухи «Мова» (с. 47).

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

— Скільки строф у вірші?

— З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

— Що цікавого ви дізналися з вірша?

— Чому поет називає українську мову чудовою?

— Розкажіть зміст вірша прозою.

- Вправа «Дуель».

Учні ставлять одне одному запитання за змістом прочитаного вірша.

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 47.

- Вправи на удосконалення читацьких навичок.

4. Робота в малих групах. Дослідження за завданнями підручника.

— Спробуйте дослідити, скільки мов існує в світі.

5. Робота з ілюстрацією.

— Що зображено на малюнку на с. 47?

— Який малюнок намалювали б ви?

— Які кольори переважатимуть на вашій картині?

— Що буде основним фоном?

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Вправа «Карусель» (робота у великих групах).

Усі учні утворюють два кола — внутрішнє (нерухоме) та зовнішнє (рухоме) — за принципом каруселі обличчям одне до одного. За сигналами вчителя / вчительки вони пересуваються на одне місце, виконуючи такі завдання:

- розповісти одне одному, що було цікавого на уроці;
- обговорити з новим партнером / партнеркою, що відбулося в групі.

3. Домашнє завдання.

Вивчити вірш напам'ять.

Урок 38. Яна Яковенко «Вишиванка». Дослідження медіа «Бабусина вишиванка». Складання розповіді про святкування Дня вишиванки.

Мета. Ознайомити учнів з віршем Яни Яковенко «Вишиванка»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання поетичних творів, досліджувати мультимедійні твори; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, діалогічне мовлення. Виховувати почуття гордості за Україну та її символ — вишиванку.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Підготовка до роботи над новим матеріалом.

ВИШИВАНКА

Квіти розцвітають
ось на рукавах,
з іррю далекого
повернувся птах.

Дивні візерунки
сяють, мов живі —
мама вишивала
оберіг мені!

Тетяна Винник

Джерело: <https://web.archive.org/web/20211005084940/https://mala.storinka.org/%D0%B2%D1%96%D1%80%D1%88%D1%96-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D1%83-%D0%B2%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BA%D1%83-%D1%82%D0%B0-%D0%B2%D0%B8%D1%88%D0%B8%D1%82%D1%96-%D1%80%D1%83%D1%88%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%B8.html>

— Чому у вірші вишиванка асоціюється з оберегом?

2. Досліджуємо медіа.

— Зіскануйте QR-код. Послухайте пісню «Бабусина вишиванка».

— Які почуття у вас після прослуханого? Який настрій пісні?

3. Робота над віршем Яни Яковенко «Вишиванка» (с. 48).

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 48.
- Вибіркове читання.

— Прочитайте слова, якими поетеса буде ворожити.

— Прочитайте, що вона вишиватиме.

4. Розвиток мовлення.

Складання хмари слів «Вишиванка».

Робота в групах. Учні можуть дібрати слова *оберіг, окраса, символ, нитки, гаптувати, мережити, вишивати* тощо.

Складання розповіді про святкування Дня вишиванки.

5. Словесне малювання.

— Яку ілюстрацію ви намалювали б до творів, опрацьованих на уроці?

— Які кольори ви використали б? Розкажіть про свої відчуття.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Оцініть свою роботу.

2. Домашнє завдання.

Дібрати прислів'я про вишиванку.

Урок 39. Наталія Клевцова «Наша любов». Визначення головної думки тексту. Дослідження «Що символізує вишивка».

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Наталії Клевцової «Наша любов»; вчити аналізувати прочитане, виділяти головну думку тексту; удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, вміння працювати в парі та групі. Виховувати бажання вивчати символіку вишиванок.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

- Вправа «Дешифрувальник».

— Розшифруйте слова за поданими кодами.

	<i>а</i>	<i>б</i>	<i>в</i>	<i>г</i>	<i>д</i>	<i>Код 1.</i> 3б, 1а, 3а, 1в, 2а, 2в, 1б.
<i>1</i>	е	о	ж	т	с	<i>Код 2.</i> 2г, 3г, 1г, 1а, 3а.
<i>2</i>	и	к	в	б	г	<i>Код 3.</i> 3в, 2а, 1г, 2б, 2а.
<i>3</i>	р	м	н	і	л	<i>Код 4.</i> 2г, 1б, 3г, 2б, 2а.

Учні розшифровують слова *мереживо, бісер, нитки, голки.*

— До якої тематичної групи належать розшифровані слова? (*Рукоділья.*)

— Які види рукоділля вам знайомі? Чи займається рукоділлям хтось у вашій родині?

— Попрацюйте в групах. Заповніть дві колонки таблиці «Знаю — Хочу дізнатися — Дізнався / дізналася».

<i>Знаю про рукоділля</i>	<i>Хочу дізнатися</i>	<i>Дізнався / дізналася</i>

— Читаючи оповідання «Наша любов», зверніть увагу на роздуми персонажів.

II. Основна частина уроку.

1. Робота над оповіданням Наталії Клевцової «Наша любов» (с. 48–49).

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

— Скільки абзаців у тексті?

- Вибіркове читання.

— Куди прийшли мама з донькою? Що вони купували? Прочитайте вислови і речення про мрію дівчинки. Про що дізналися мама з донькою з інтернету?

- Вправа «Магічний кубик».

•	Яка частина оповідання тебе найбільше вразила?
• •	Про кого ця розповідь?
• • •	Що нового ти дізнався / дізналася з оповідання?
• • •	Які нові слова тобі запам'яталися?
• • •	Які запитання ти хочеш поставити друзям?
• • • •	Чи хочеш ти бути схожим / схожою на головну героїню оповідання? Розкажи, ким ти мрієш стати.

- «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

— Як ставляться до вишиванки у ваших родинах?

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

2. Домашнє завдання.

Проведіть дослідження «Що символізує вишивка».

Урок 40. За Наталею Клименко «Живопис — моя майбутня професія». Дослідження медіа «Шевченко-художник».

Мета. Ознайомити учнів зі статтею Наталі Клименко «Живопис — моя майбутня професія»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, вміння працювати в парі та групі. Виховувати бажання вивчати твори мистецтва українських художників, почуття прекрасного.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Робота над статтею Наталі Клименко «Живопис — моя майбутня професія» (с. 50–52).

- «Щоденні 5». Читаю для себе.
- Читання з позначками. Технологія «INSERT».

Учні самостійно читають статтю. На берегах підручника ставлять олівцем позначки:

- «v» — знайома інформація (я це вже знаю);
- «!» — нова для мене інформація;
- «?» — я думав / думала про це інакше;
- «+» — про це хотілося б дізнатися більше.

Після читання учні заповнюють відповідні колонки таблиці, куди вписують речення (фрази або слова), до яких вони поставили позначки. Обговорюють свій вибір у групах.

v	!	?	+

- «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Учні відповідають на запитання та виконують завдання, подані після тексту на с. 52.

— Що вас найбільше вразило під час читання тексту?

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у парах. Почергово читають по одній частині статті.

— Які факти з життя Тараса Шевченка справили на вас найбільше враження? Чому?

- Вправа «Розвідники».

— Скільки частин у тексті?

— Як вони називаються?

— Запропонуйте свої заголовки до частин.

— Які відомі люди згадуються у статті?

— Прочитайте речення, у яких описано, де побував Тарас Шевченко.

- Удосконалення читацьких навичок.
 - Вправа «Хвили».

Учитель / учителька задає тон і темп читання. Текст статті діти читають так, ніби хвиля прибивається до берега і відходить від нього: *тихо* — *голосніше* — *голосно* — *тихіше* — *тихо* — *голосніше*.

2. Розвиток мовлення.

- Яких ще українських художників ви знаєте?
- Де ви бачили їхні картини?
- Чим вони вам запам'яталися?

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Дізнатися з додаткових джерел інформацію про картини Тараса Шевченка.

Урок 41. За Наталею Клименко «Живопис — моя майбутня професія». Дослідження медіа «Шевченко-художник».

Мета. Продовжити роботу зі статтею Наталі Клименко «Живопис — моя майбутня професія»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення, вміння працювати в парі та групі. Виховувати бажання вивчати твори мистецтва українських художників, почуття прекрасного.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Робота над статтею Наталі Клименко «Живопис — моя майбутня професія» (с. 50–52).

- Розвиток мовлення.

Складання асоціативного ланцюжка «Тарас Шевченко».

Робота в групах. Учні можуть дібрати слова *поет, художник, кобзар, співець, поезія, вірші, природа, нескорений, патріот, Україна, символи, кріпак, заслання* тощо.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у парах. Почергово читають по одній частині статті.

- Використання стратегії «Ромашка Блума». Робота в групах.

Орієнтовні запитання.

Просте. Про кого йдеться в тексті?

Уточнююче. Я можу помилитися, але, здається, Тарас Шевченко був не лише поетом?

Пояснююче. Чи можемо назвати Тараса наполегливим?

Творче. Яким ви уявляєте справжнього художника?

Оціночне. Чи правильно вчинив Тарас Шевченко, що наполегливо малював, навіть коли йому забороняли?

Практичне. Що ви порадили б тим, хто хоче стати художником?

2. Удосконалення швидкості читання.

За сигналом учителя / учительки учні читають текст від початку однієї хвилини, ставлять позначку під словом, де зупинилися. Після кількасекундного відпочинку знову читають одну хвилину, намагаючись прочитати більше, ніж першого разу.

3. Робота з медіа «Шевченко-художник».

— Пригадайте, що таке репродукція.

— Розгляньте репродукції картин Тараса Шевченка. Що зображував митець?

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Доповніть речення:

- мене зацікавило...
- для мене сьогодні важливим було...
- було важко...
- сьогодні я зрозумів / зрозуміла...

2. Домашнє завдання.

Скласти есе «Шевченко в моєму житті».

Урок 42. За матеріалами вільних інтернет-джерел «Катерина Білокур». Дослідження медіа «Картини Катерини Білокур».

Мета. Ознайомити учнів зі статтею з вільних інтернет-джерел «Катерина Білокур», вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вчитися, вивчати твори мистецтва українських художників, почуття прекрасного.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина уроку.

1. Робота над статтею з вільних інтернет-джерел «Катерина Білокур» (с. 52–54).

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Підготовлений учень виразно читає статтю. Учителю / учителька цікавиться, який настрій учнів після слухання, про кого з видатних українських митців діти читали раніше, репродукції картин яких художників аналізували. (М. Приймаченко, Т. Шевченко, О. Шупляк тощо.)

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Технологія «INSERT».

Учні самостійно перечитують легенду. На берегах підручника ставлять олівцем позначки:

- «v» — знайома інформація (я це вже знаю);
- «!» — нова для мене інформація;
- «?» — я думав / думала про це інакше;
- «+» — про це хотілося б дізнатися більше.

Після читання учні заповнюють відповідні колонки таблиці, куди вписують речення (фрази або слова), до яких вони поставили позначки. Обговорюють свій вибір у групах.

v	!	?	+

- Виконання завдань, поданих після статті на с. 54.

— Що із прочитаного справило на вас найбільше враження?

— Якою ви уявляєте художницю?

2. Удосконалення читацьких навичок.

- Вправа «Луна».
- Вправа «Кидок — засічка».
- Вправа «Кубування».

Кожна група має куб, на гранях якого записано:

Назва твору та прізвище автора / авторки.

Жанр твору.

Тема твору.

Під час читання я уявляв / уявляла...

Головна думка твору.

Я намалював би / намалювала б...

3. Вправа «Обличчям до обличчя».

Учні працюють у парах. Переказують одні одним оповідання.

4. Дослідження медіа «Картини Катерини Білокур». Розвиток мовлення.

Перегляд відео. Складання висловлювання «Якби я був / була художником / художницею».

III. Заключна частина.

1. Рефлексійна вправа «Подумай і скажи».

— Які враження від уроку? Що нового ви дізналися? Де можна застосувати отримані знання?

2. Домашнє завдання.

Знайти репродукції картин К. Білокур. Створити презентацію.

Урок 43. Урок позакласного читання «З життя видатних українців».

Мета. Розширити знання учнів про видатних українців минулого та сучасності, удосконалити навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас. Розвивати критичне мислення, мовлення, вміння аналізувати, зіставляти, порівнювати прочитані твори, оцінювати вчинки дійових осіб. Виховувати почуття гордості за видатних українців.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.**

1. *Вправа «Очікування».*
2. *Мотивація навчальної діяльності.*

II. Основна частина уроку.

1. *Повідомлення теми і завдань уроку.*
2. *Робота з виставкою книг.*
3. *Обговорення прочитаних творів.*
4. *«Щоденні 5». Читаю для себе.*

Читання статті, заповнення картки «Читаю для себе».

Читаю для себе	
Назва твору _____	
Жанр твору _____	
Що мене найбільше вразило? _____	
Постав два запитання до тексту. _____	

Читання статті «Юні українці, яких знає весь світ: музиканти, винахідники і волонтери».

<http://universe.zp.ua/?p=14059>

5. «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного. Вправа «Карусель».

Робота у великих групах.

Усі учні утворюють два кола — внутрішнє (нерухоме) та зовнішнє (рухоме) — за принципом каруселі обличчям одне до одного. За сигналами вчителя / вчительки вони пересуваються на одне місце, виконуючи такі завдання:

- розповісти одне одному, що дізналися про видатних українців;
- обговорити з новим партнером / партнеркою, які українці прославили нашу країну.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

- Про кого з видатних українців ви дізналися на уроці?
- Чим вони прославили нашу країну?

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «Все починається з родини».

Урок 44. Леся Вознюк «Я маю право». Створення буклета «Моя країна — мій захист».

Мета. Ознайомити учнів з віршем Лесі Вознюк «Я маю право»; удосконалити навички виразного читання поетичних творів, вміння використати інтонації у мовленні; навчати формувати оцінні судження; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вчитися, пізнавальні інтереси.

Перебіг уроку

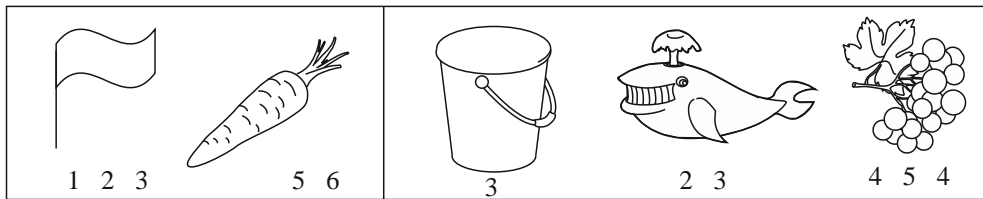
I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

- Вправа «Квест».

Учитель / учителька проєктує на екран малюнки та номери букв з кожної назви. Утворюють вислів «Права дитини».

— Що означає слово *право*?

— Які права є у дітей? Чи знаєте ви, де написано про права дітей?

II. Основна частина уроку.

1. Робота над віршем Лесі Вознюк «Я маю право» (с. 55).

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

— Скільки строф у вірші? З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 55.
- Удосконалення навичок виразного читання.

— Прочитайте першу строфу вірша. Визначте, де треба зробити логічні наголоси, паузи.

— З якою інтонацією треба читати другу строфу?

— Перелічіть, про які права йдеться у вірші.

2. «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Вправа «ПОПС-формула».

Твердження. Потрібно знати свої права та виконувати обов'язки.

П (*позиція*) — Я вважаю, що ...

О (*обґрунтування*) — Тому що ...

П (*приклад*) — Я можу довести це на прикладі ...

С (*судження*) — Виходячи з цього, я роблю висновок про те, що ...

3. Створення буклета «Моя країна — мій захист».

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Створити ескіз плаката «Права дитини».

Урок 45. Алла Корсунь «Імена України в космосі». Сашко Дерманський «Кого беруть у космонавти».

Мета. Ознайомити учнів зі статтею Алли Корсунь «Імена України в космосі» та віршем Сашка Дерманського «Кого беруть у космонавти»; удосконалювати навички виразного читання, вмілого використання інтонацій у мовленні; навчати формувати оцінні судження; збагачувати словниковий запас. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання вчитися, пізнавальні інтереси.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

Вправа «Дешифрувальник».

— Складіть і прочитайте слова. З'ясуйте, що означає кожне слово.

	а	б	в	г
1	н	о	с	т
2	к	м	в	а

Код 1: 2а, 1б, 1в, 2б, 1б, 1в (космос);

Код 2: 2а, 1б, 1в, 2б, 1б, 1а, 2г, 2в, 1г (космонавт).

II. Основна частина.

1. Робота над статтею Алли Корсунь «Імена України в космосі» (с. 55–56).

Робота з медіа (с. 55.)

Учитель / учителька пропонує «побувати» у віртуальній мандрівці, переглянути відео.

— Що нового ви дізналися? Яка інформація була знайома?

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає статтю, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують статтю. Добирають по два запитання за змістом прочитаного. Ставлять їх однокласникам або вчителю / вчительці.

- Виконання завдань, поданих після тексту на с. 57.

2. Робота над віршем Сашка Дерманського «Кого беруть у космонавти» (с. 57).

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає вірш.

— Що ви відчуваєте після слухання вірша?

Учні сигналізують цеглинками LEGO: жовта — гордість, блакитна — смуток, червона — радість, зелена — захоплення, синя — здивування, помаранчева — жаль.

- Самостійне читання вірша.

— Прочитайте вірш упівголоса. Визначте, у якому темпі, з якою інтонацією треба читати вірш.

— Який загальний настрій вірша? (*Жартівливий, бадьорий, позитивний, оптимістичний...*)

— Чи всіх беруть у космонавти?

— Скільки строф у вірші? З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 57.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Виконати завдання на вибір.

- Дібрати фотографії для створення статті в газету «Космонавти України».
- Дібрати матеріал для створення стінгазети «Україна та космонавтика».

Урок 46. Світлана Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!». Розроблення сценарію квесту. Робота з медіа «Створення логотипів».

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Світлани Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!»; вчити аналізувати прочитане, зіставляти текст та ілюстрацію, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов до рідного краю, гордість за свою державу.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Робота над оповіданням Світлани Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!» (с. 58–59).

- Робота із заголовком.

— Прочитайте заголовок оповідання. Розгляньте малюнок. Про кого може розповідатися в тексті з таким заголовком? Хто може бути його персонажами?

- «Щоденні 5». Читаю для себе. Технологія «INSERT».

Учні самостійно читають частину оповідання. На берегах підручника ставлять олівцем позначки:

- «v» — знайома інформація (я це вже знаю);
- «!» — нова для мене інформація;
- «?» — я думав / думала про це інакше;
- «+» — про це хотілося б дізнатися більше.

Після читання учні заповнюють відповідні колонки таблиці, куди вписують речення (фрази або слова), до яких вони поставили позначки. Обговорюють свій вибір у групах.

v	!	?	+

— Що для вас у прочитаній частині стало найбільшим відкриттям? Що здивувало? Чому?

— Обговоріть, чиї передбачення були найточнішими.

2. Удосконалення читацьких навичок.

- Вправа «Хвилі».

Учитель / учителька задає тон і темп читання. Текст статті діти читають так, ніби хвиля прибивається до берега і відходить від нього: *тихо — голосніше — голосно — тихіше — тихо — голосніше*.

- Вправа «Диктор телебачення».

Читають текст, періодично відриваючи погляд, щоб подивитися на глядачів.

3. Визначення головної думки тексту.

4. Робота з ілюстрацією. «Входження у малюнок».

— Що зобразив художник? Де на малюнку ви?

— Які почуття вас переполюють? Розкажіть про свої відчуття.

5. Робота в групах. Робота з медіа «Створення логотипів».

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Доповніть речення:

- мене зацікавило...
- для мене сьогодні важливим було...
- було важко...
- сьогодні я зрозумів / зрозуміла...

2. Домашнє завдання.

Знайти на інтернет-ресурсах інформацію про одного з відомих українців, згаданих у тексті.

Урок 47. Світлана Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!». Розроблення сценарію квесту. Робота з медіа «Створення логотипів».

Мета. Продовжити роботу над оповіданням Світлани Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!»; вчити аналізувати прочитане, зіставляти текст та ілюстрацію, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов до рідного краю, гордість за свою державу.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Вправа «Очікування».

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Підготовка до вивчення нового матеріалу.

- Робота в групах. Дискусійна сітка Елвермана, або «Павутинка» дискусії.

Так	Проблема	Ні
Так, ...	Чи погоджуєшся ти з твердженням, що Україна має ким пишатися?	Ні, ...
Висновок		

2. Робота над оповіданням Світлани Дідух-Романенко «Пишаюся, що я українець!» (с. 60–61).

Вправа «Передбачення».

— Поміркуйте, як розвиватимуться події далі.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно дочитують оповідання.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у парах. Почергово читають по одній частині оповідання.

— Які цікаві факти ви дізнались з цієї частини? Що було вже відомим? Що стало відкриттям?

3. Удосконалення читацьких навичок.

4. Стислий переказ оповідання.

- Вправа «Магічний кубик».

•	Яка частина оповідання тебе найбільше вразила?
• •	Про кого це оповідання?
• • •	Що нового ти дізнався / дізналася з оповідання?
• • •	Які нові слова тобі запам'яталися?
• • • •	Які запитання ти хочеш поставити друзям? Героям оповідання?
• • • • •	Чи хочеш ти бути схожим / схожою на головного героя оповідання?

5. Робота з ілюстрацією. «Входження у малюнок».

6. Робота в групах. Розроблення сценарію квесту.

Учні обговорюють організаційні моменти щодо проведення квесту: тематику, основні «зупинки», завдання тощо.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія. Вправа «Вихвалюнки».

— Похваліться своїми успіхами на уроці.

2. Домашнє завдання.

Переказувати текст від імені головного героя.

Урок 48. Підсумок за розділом «Україна з давніх часів до сьогодні».

Мета. Узагальнити та систематизувати знання учнів за розділом «Україна з давніх часів до сьогодні»; вдосконалювати навички свідомого виразного читання; формувати вміння сприймати зміст творів, образність мови; збагачувати словниковий запас, розширювати світогляд. Розвивати образне мислення, мовлення. Виховувати патріотичні почуття, бажання пізнавати свій край.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Вправа «Галіявина сподівань».**

У дітей стікери-грибочки. На них вони пишуть свої очікування від уроку. Прикріплюють на плакаті із зображенням лісової галіявини. Наприкінці уроку, якщо очікування здійснилися, то грибочок потрібно буде перемістити в кошик.

2. Мотивація навчальної діяльності.**II. Основна частина.****1. Вправа «Установи відповідність».**

Установити відповідність між прізвищами авторів та назвами творів.

Світлана Дідух-Романенко	●	●	«Моя земля»
Леся Вознюк	●	●	«Козацькі розваги»
Наталя Клевцова	●	●	«Кого беруть у космонавти»
Світлана Пасенюк	●	●	«Прапор України»
Сашко Дерманський	●	●	«Пишаюсь, що я українець!»
Володимир Верховень	●	●	«Наша любов»

2. Виконання завдань, поданих у підручнику на с. 62.

- Колективне виконання першої групи завдань.
- Робота в групах. Завдання з розділу «Практична робота».

Виконання завдання на вибір.

- «Щоденні 5». Збагачую свій словниковий запас.

Робота з прислів'ями.

З додаткової літератури та вільних інтернет-джерел діти добирають прислів'я про Україну.

3. Узагальнення і систематизація знань.

Заповнення таблиці за зразком, поданим у підручнику.

Під час заповнення таблиці щодо знань і вмінь учні вказують, що:

- знають назви творів та прізвища авторів;
- розуміють і можуть пояснити заголовки творів, як скласти план тексту;
- вміють дібрати інтонацію, тон, темп читання віршів; поділити текст на частини; переказати зміст твору;
- запам'ятали образні вислови, якими можна скористатися для опису України, почуттів до рідного краю.

4. Виконання завдання на вибір.

У групах учні складають асоціативний куш «Україна» або «хмару слів» до розділу.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.****2. Домашнє завдання.**

Знайти в бібліотеці чи на інтернет-ресурсах твір про Україну, прочитати його.

Сім'я — найбільший скарб

Урок 49. Ольга Рапацька «Осінній день». Створення мультфільму. Складання плану тексту.

Мета. Ознайомити учнів з розділом «Сім'я — найбільший скарб», з оповіданням Ольги Рапацької «Осінній день»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, вміння переказувати оповідання близько до тексту. Виховувати бажання вчитися, повагу до членів родини, любов до батьків.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Робота зі змістом підручника.

— Прочитайте назву нового розділу.

— Які твори ми читатимемо?

— Як ви думаєте, про що йтиметься у цих творах?

2. Робота над першою частиною оповідання Ольги Рапацької «Осінній день»(с. 63–65).

- Робота із заголовком.

— Прочитайте заголовок оповідання. Про кого та про що може розповідатися в тексті з таким заголовком? Хто може бути його персонажами?

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у групах. Читають текст почергово по одному абзацу.

— Обговоріть, чиї передбачення були найточнішими.

Виконання завдань, поданих після тексту на с. 65.

3. Складання плану. Переказування тексту за планом.

Колективно ділять прочитаний епізод тексту на частини. Складають план.

Орієнтовно план може бути таким:

1. Сьогодні в Ельзи особливий день.
2. Зустріч з феєю.
3. Бажання дівчинки.
4. Ельза та дивний острів.

4. Вправа «Обличчям до обличчя».

Учні працюють у парах. Переказують одні одним оповідання.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Вправа «Усмішка».

Учні в парах беруться за руки й дарують одне одному усмішку: кожен повертається до свого сусіда / сусідки і, побажавши йому / їй щось приємне, усміхається. Учитель / учителька дякує класу за роботу.

3. Домашнє завдання.

Переказувати прочитану частину оповідання.

За бажанням намалювати ілюстрацію до тексту.

Урок 50. Ольга Рапацька «Осінній день». Створення мультфільму. Складання плану тексту.

Мета. Продовжити роботу над оповіданням Ольги Рапацької «Осінній день»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів, вчити ілюструвати прочитане, створювати мультфільми. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, вміння переказувати оповідання близько до тексту. Виховувати бажання вчитися, повагу до членів родини, любов до батьків.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Мотивація навчальної діяльності.**

Складання «хмари» слів на тему «День народження».

II. Основна частина.**1. Робота над оповіданням Ольги Рапацької «Осінній день»(с. 65–68).**

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса дочитують оповідання до кінця.

- Вправа «Дочитай речення».

— На екрані подано початки речень. Знайдіть їх якнайшвидше у тексті й дочитайте до кінця.

(3) За якусь мить Ельза побачила ...

(5) Ще якась мить ...

(9) Мама й тато здивовано ...

(7) Солодко потягнувшись ...

(1) Це був ...

(4) Вона заплющила оченята ...

(6) Ельза взяла перший ...

(8) Усе навколо вкрилось ...

(2) Дівчинка швидко...

(10) Вона зрозуміла ...

Мовно-логічне завдання.

— Прочитайте речення у такій послідовності, як відбувалися події в оповіданні.

Виконання завдань, поданих після тексту на с. 68.

2. Складання плану до тексту. Переказування тексту за планом.

Коллективно ділять прочитаний епізод тексту на частини. Складають план.

Орієнтовно план може бути таким:

5. Ельза вивчає острів і куштує смаколики.

6. Чудові подарунки.

7. Ельза сумує за рідними та домівкою.

8. Повернення додому.

3. Вправа «Обличчям до обличчя».

Учні працюють у парах. Переказують одні одним другу частину оповідання.

4. Створення мультфільму.

Ознайомлення з алгоритмом створення мультфільму (с. 69).

III. Заключна частина.**1. Рефлексія. Вправа «Незакінчене речення».**

Я	
зумів / зуміла	навчився / навчилася

2. Домашнє завдання.

Дібрати кілька привітань до дня народження другові / подрузі.

Вибірковий переказ від імені обраного персонажа (Ельзи, батьків дівчинки, феї).

Урок 51. Урок позакласного читання «Все починається з родини».

Мета. Вчити учнів висловлювати власну думку, робити висновки; працювати над виробленням навичок свідомого читання. Розвивати пізнавальні інтереси, бажання вчитися, вміння працювати в групах. Виховувати бажання допомагати старшим, одне одному, товарицькість, любов до рідних.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

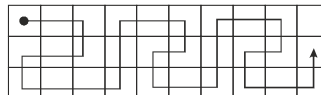
1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

- Лабіринт.

— «Пройдіть» лабіринт, прочитайте прислів'я. (*В хорошій сім'ї хороші діти ростуть.*)

В	х	о	ї	х	о	т	н	р	
ш	о	р	м'	о	р	і	с	о	ь.
і	й	с	і	ш	і	д	т	у	т

— Як ви розумієте цей вислів? Чи погоджуєтеся ви з цією думкою?

- Мозковий штурм.

— У кожній родині існують обов'язки, які виконують найчастіше тато, мама, дитина, бабуся чи дідусь. Назвіть, із ким у вашій родині асоціюються ці обов'язки. (*Учитель / учителька називає обов'язки, а діти відповідають і пояснюють: мама, батько, дідусь, бабуся, я, брат, сестра...*)

II. Основна частина.

1. Робота з виставкою книг.

2. Обговорення прочитаних творів. «Знаю сам, поділюся з іншими».

3. Читання та обговорення оповідання Наталії Клевицовой «Щасливий Новий рік».

ЩАСЛИВИЙ НОВИЙ РІК

Тато відчинив двері і вніс у кімнату ялинку. Вона була така пухнаста, а стовбур міцний і зелені-зелені гілочки.

— Зустрічайте ялинку, будемо її прикрашати.

Мати виглянула з кухні, руки тримали недоліплений вареник.

— Сашку, допоможи батькові.

Сашко сидів за компом, не зводячи очей з монітора.

— Поглянь, яке чудо в хаті, — не втрималась мати.

Сашко повернув на мить голову і знову назад.

— А що, в «танчики» смалити краще? — тут вже встряв батько.

Саша мовчав, його думки були десь далеко.

— Нічого, будемо самі святкувати, а він — з «комп'ютером в обіймах».

Прикрашена ялинка стояла посеред кімнати, тільки гірлянда ще не була запалена. На столі — смачні страви: запашні варенички зі смаженою цибулею, саморобна ковбаска, духмяний хліб, «бутери» для Сашка, салати, запечена гусочка.

Хлопчик не витримав і прийшов до кімнати. Йому було трохи соромно за свою байдужість, та він вважав себе занадто дорослим, щоб бавитись ялинковими цяцками. Та все ж цікаво, яка ялинка цього року.

Підійшов і побачив прикрашену красуню. На ній були старі добрі іграшки, які мама дбайливо ховає в коробку з ватою і дістає лише для ялинки, бо вони скляні й дуже старенькі.

— Ну що, сину: раз, два, три, ялинко, гори, — батько ввімкнув гірлянду, але вона не працювала.

Спробував ще і ще. А син біля свого тапка побачив маленьку лампочку, яка відкрутилась.

— Ось причина, — радісно вигукнув він.

— Технік підростає, — зраділа мати.

Мить — і ялинка сяє вогниками, всі сміються і вітають одне одного з Новим Щасливим Роком!

Наталія Клевицова

Джерело: <https://web.archive.org/web/20210121213443/https://kazka.in/fairytales/natalia-klevtsova/schaslyvyj-novyj-rik.html>

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «Усна народна творчість».

Урок 52. Діагностична робота. Навичка читання вголос (усно).

Мета. Перевірити в учнів рівень сформованості навички читання вголос (усно), розширити словниковий запас учнів. Розвивати самостійність, уважність, вміння робити висновки, розвивати творчу уяву, фантазію учнів, монологічне мовлення, мислення. Виховувати самостійність, наполегливість.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Вправа «Очікування».**

— Розкажіть, що ви очікуєте від сьогоднішнього уроку.

II. Основна частина.**1. Повідомлення теми і мети уроку.****2. Проведення контрольної роботи. Навичка читання вголос (усно)*.****III. Заключна частина.****1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

— Чи всі завдання виконали?

— Які завдання були простими? Виконання яких завдань викликало труднощі?

— Як можна використовувати отримані на уроці знання в майбутньому?

— Чи сподобався вам урок?

2. Вправа «Комплімент за цеглинку».

Учні в малих групах стають у кола й дарують одне одному цеглинку LEGO певного кольору. У відповідь той / та, кому подаровано цеглинку, має зробити комплімент. Учитель / учителька дякує класу за роботу.

*** Роботу виконують за посібником:**

Читання : діагностичні роботи. 4 клас / А. Савчук, Г. Сапун. — Тернопіль : Підручники і посібники, 2021. — 56 с.

Урок 53. Василь Сухомлинський «Татко з мамою посварилися...». Леся Вознюк «Татко і матуся». Прислів'я. Складання есе «Один день із життя дружної родини». Створення родинного дерева.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Василя Сухомлинського «Татко з мамою посварилися...»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів; збагачувати словниковий запас. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати вміння співпереживати, любов та повагу до батьків.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Робота над оповіданням Василя Сухомлинського «Татко з мамою посварилися...» (с. 69).

- Вправа «Передбачення».

Робота над заголовком оповідання.

— Прочитайте заголовок.

— Пофантазуйте, про кого йтиметься в оповіданні з таким заголовком.

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає оповідання, цікавиться, чи справдилися припущення учнів.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують текст, заповнюють картку читача.

<p>Читаю для себе</p> <p>Назва твору _____</p> <p>Автор/авторка твору _____</p> <p>Що мене найбільше вразило? _____</p> <p>Постав два запитання до тексту. _____</p>
--

- Виконання завдань, поданих після оповідання на с. 69.

— Що вас вразило в поведінці та вчинках Тіни?

— Поміркуйте та розкажіть, які почуття переповнювали дівчинку на початку та в кінці оповідання.

- Вибіркове читання.

— Прочитайте уривок із оповідання, який вас найбільше схвилював.

- Стратегія «Фішбоун».

Проблема. Тато з мамою посварилися.

Причина 1. Між дорослими часто виникають непорозуміння.

Факт. Тато і мама не розмовляли.

Причина 2. Батьки окремо обідали.

Факт. Їхня донька почувалась пригніченою.

Висновок. Коли батьки помирились, у Тіниних очах засяяла усмішка.

- Визначення головної думки оповідання.

— Чому, на вашу думку, настрої дівчинки був неоднаковим протягом твору? Як він змінювався?

— Яка головна думка твору? (*Коли в родині лад, то усі почувуються добре.*)

2. Розвиток мовлення.

Робота в групах. Обговорення прислів'їв (с. 70).

Добір заголовків до твору.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Скласти есе «Один день із життя дружної родини».

Підготувати матеріали для створення родинного дерева.

Урок 54. Василь Сухомлинський «Татко з мамою посварилися...». Леся Вознюк «Татко і матуся». Прислів'я. Складання есе «Один день із життя дружної родини». Створення родинного дерева.

Мета. Ознайомити учнів з віршем Лесі Вознюк «Татко і матуся»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання поетичних творів, порівнювати прочитані твори; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати уміння співпереживати, любов та повагу до батьків.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Зачитування учнями есе «Один день із життя дружної родини».

2. Робота над віршем Лесі Вознюк «Татко і матуся» (с. 70).

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає вірш, цікавиться, який настрій учнів після слухання.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують вірш.

— Доведіть, що ви прочитали вірш.

— Скільки строф у вірші?

— З якою інтонацією потрібно читати кожен строфу?

— Який настрій вірша?

- Виконання завдань, поданих після вірша на с. 70.

— Попрацюйте в парах. Розкажіть зміст вірша прозою.

- Вибіркове читання.

— Прочитайте, які в тата плечі та руки.

— Прочитайте, як поетеса описує мамині руки.

— Прочитайте, коли дитині нічого не страшно.

- Вправа «З'єдналочка».

— Утворіть пари слів, що римуються.

плечі	●	●	серденька
має	●	●	любові
волошкові	●	●	малечі
тепленькі	●	●	підкидає

3. Порівняння прочитаних творів.

Василь Сухомлинський «Татко з мамою посварилися...»		Леся Вознюк «Татко і матуся»	
Відмінне	Спільне	Відмінне	

4. Робота з ілюстрацією. «Входження у малюнок».

— Що зобразив художник? Де на малюнку ви?

— Які почуття вас переполюють? Розкажіть про свої відчуття.

5. Створення родинного дерева. Ознайомлення з алгоритмом (с. 71).

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Закінчити роботу над створенням родинного дерева.

Урок 55. Саша Кочубей «Володарка лісу». Доповнення прочитаного тексту. Переказ тексту від імені героїні.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Саші Кочубей «Володарка лісу»; вчити виділяти головне, доповнювати прочитаний текст, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, навички переказу тексту від імені персонажів, творчі здібності, мовлення. Виховувати повагу до старшого покоління.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Робота над оповіданням Саші Кочубей «Володарка лісу» (с. 71–72).

- Вправа «Передбачення».

Робота над заголовком оповідання.

— Прочитайте заголовок. Пофантазуйте, про кого йтиметься в оповіданні з таким заголовком.

- «Щоденні 5». Збагачую свій словниковий запас.

Ознайомлення з тлумаченням слів, які траплятимуться в тексті (с. 73).

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Учитель / учителька виразно читає оповідання, цікавиться, який настрій учнів після слухання, враження від прочитаного.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно мовчки перечитують оповідання.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у малих групах. Почергово читають текст. Відтак формулюють одні одним запитання за змістом, відшуковують відповіді в тексті.

- Вправа «Магічний кубик».

•	Яка частина твору тобі сподобалася найбільше?
• •	Про що цей твір?
• • •	Що нового ти дізнався / дізналася з твору?
• • •	Які нові слова тобі запам'яталися?
• • •	Які запитання ти хочеш поставити друзям?
• • • •	Що тобі було раніше відомо про Чорнобиль?

- Виконання завдань, поданих після оповідання на с. 73.

2. Робота з ілюстрацією. «Входження у малюнок».

— Що зобразив художник? Де на малюнку ви?

— Які почуття вас переповнюють? Розкажіть про свої відчуття.

— Прочитайте речення, які ви підписали б під малюнком.

3. Переказ тексту.

Робота в парах. Учні переказують текст одні одним від імені героїні.

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Переказувати текст.

**Урок 56. За Тетяною Строкач «Сьома дочка» (Інценівка за твором Василя Сухомлинського).
Театралізація твору.**

Мета. Ознайомити учнів із п'єсою Тетяни Строкач «Сьома дочка»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання допомагати батькам, родинні почуття.

Перебіг уроку

I. Вступна частина.

1. Емоційне налаштування.

2. Мотивація навчальної діяльності.

II. Основна частина.

1. Робота над п'єсою Тетяни Строкач «Сьома дочка» (с. 73–75).

— Пригадайте, що таке п'єса. Які її особливості?

— Які твори Василя Сухомлинського ми вже читали? Сьогодні ознайомимося з п'єсою сучасної української поетеси Тетяни Строкач, яку вона написала за сюжетом оповідання Василя Сухомлинського.

— Прочитайте назву п'єси.

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Вчитель виразно читає п'єсу. Учні слідкують.

— Де відбувалися події?

— Назвіть дійових осіб.

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно мовчки перечитують п'єсу.

— Яку проблему пропонує обговорити поетеса?

- Виконання завдань, поданих після оповідання на с. 75.

Аналіз змісту п'єси з елементами вибіркового читання.

— Прочитайте, якою була сім'я.

— Куди поїхала мама?

— Розкажіть, якими ви уявляєте доньок.

— Прочитайте, як зустріли доньки маму.

— Прочитайте, як зустріла маму сьома донька.

2. Читання п'єси за особами.

3. Театралізація твору.

4. Розвиток мовлення. Складання усного висловлювання.

— Прочитайте виділений вислів.

— Чи погоджуєтесь ви з ним? Свої міркування висловлюйте за зразком:

— Так / ні, я погоджуюсь, я не погоджуюсь з цією думкою.

Я вважаю, що ..., тому що.... Отже, ... (висновок).

5. Робота в групах.

Складання чек-листа корисних справ «Як допомогти рідним провести вихідний день із користю».

III. Заключна частина.

1. Рефлексія.

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Підготуйте лялькову виставу за однією з улюблених казок.

Урок 57. Анна Багряна «Казка про Тепл́о». Складання плану. Переказ частини оповідання.

Мета. Ознайомити учнів з оповіданням Анни Багряної «Казка про Тепл́о»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, визначати почуття персонажів, складати план та переказувати частину тексту; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати повагу до родини.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина.****1. Робота над оповіданням Анни Багряної «Казка про Тепл́о» (с. 76–79).**

- Вправа «Передбачення».

Робота над заголовком твору.

— Прочитайте заголовок.

— Пофантазуйте, про кого йтиметься в творі з таким заголовком.

- «Щоденні 5». Слухаю і розумію.

Підготовлені учні по черзі читають текст до с. 77.

— Який за жанром прочитаний текст? Чому він має таку назву?

— Хто головні персонажі оповідання? Якими ви їх уявляєте?

— Про кого насправді розповіла бабуся казку?

— Як, на вашу думку, розвиватимуться події далі?

Виконання завдань на с. 78.

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Учні працюють у групах. Дочитують текст почергово по одному абзацу до кінця.

- Читання діалогів за особами.

- Виконання завдань, поданих після оповідання на с. 79.

2. Удосконалення швидкості читання.

За сигналом учителя учні читають текст від початку протягом однієї хвилини, ставлять позначку під словом, де зупинилися. Після кількасекундного відпочинку знову читають одну хвилину, намагаючись прочитати більше, ніж першого разу.

3. Робота з ілюстрацією. Вправа «Входження у малюнок».

— Розгляньте малюнок на с. 77.

— Що зобразив художник?

— Зачитайте фрагмент оповідання, який проілюстровано.

— Уявіть, що ви «увійшли» в малюнок. Де ви перебуваєте?

— Які почуття вас переполюють?

— Уявіть, що ви долучилися до розмови персонажів. Прочитайте за особами розмову мами з донькою, уставляючи свої репліки.

III. Заключна частина.**Рефлексія. Вправа «Вихвалюнки».**

— Похваліться своїми успіхами на уроці.

Урок 58. Анна Багряна «Казка про Тепло́». Складання плану. Переказ частини оповідання.

Мета. Продовжити роботу над оповіданням Анни Багряної «Казка про Тепло́»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички читання прозових творів, визначати почуття персонажів, складати план та переказувати частину тексту; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати повагу до родини.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина.****1. Повторення змісту твору.****2. Робота над оповіданням Анни Багряної «Казка про Тепло́».**

- «Щоденні 5». Читаю для себе.

Учні самостійно упівголоса перечитують оповідання.

- Вправа «Дочитай речення».

— На екрані подано початки речень. Знайдіть їх якнайшвидше у тексті й дочитайте до кінця.

(3) Колись давно ...	(4) Сказав, скочив на паркан ...
(8) Наступного дня вона дістала ...	(9) Поки бабуся розповідала ...
(5) Не треба, мене гріють ...	(6) На ліжку лежала маленька дівчинка, ...
(7) Тепло́ стало шкода вдови...	(2) Потім друзі ...
(1) Даринка вдягнулася...	(10) Тільки її дитинство ...

Мовно-логічне завдання.

— Прочитайте речення в такій послідовності, як відбувалися події в оповіданні.

3. Складання плану тексту.

- Повторення алгоритму складання плану.
- Складання плану.

Орієнтовно план може бути таким:

1. Даринка гостює у бабусі.	3. Даринка солодко спить.
2. Бабусина казка про Тепло́.	4. Бабусині спогади.

4. Переказ оповідання.

Робота в парах. Учні переказують зміст за складеним планом.

Вибірковий переказ від імені обраного персонажа (бабусі, Даринки, Тепло́).

5. Визначення головної думки оповідання.

— Яка головна думка оповідання?

6. «Щоденні 5». Висловлююся за змістом прочитаного.

Вправа «ПОПС-формула».

Твердження. Не можна бути байдужим до чужої біди.

- П (*позиція*) — Я вважаю, що ...
 О (*обґрунтування*) — Тому що ...
 П (*приклад*) — Я можу довести це на прикладі ...
 С (*судження*) — Виходячи з цього, я роблю висновок про те, що ...

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

2. Домашнє завдання.

Дізнатися, які твори написала Анна Багряна.

Підготуватися переказувати одну з частин (на вибір).

Урок 59. Урок позакласного читання «Усна народна творчість».

Мета. Повторити жанри усної народної творчості; збагатити уявлення учнів про малі форми усної народної творчості; навчити виділяти в них головне, вживати у власному мовленні прислів'я та приказки, збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати любов до рідного краю, культурної спадщини свого народу.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина.****1. Повідомлення теми і завдань уроку.**

— Сьогоднішній урок позакласного читання ми присвяtimo усній народній творчості.

Складання «хмари» слів «Усна народна творчість» (прислів'я, приказки, загадки, скоромовки, коліскові, казки, легенди, перекази, міфи...).

2. Актуалізація опорних знань.

— Які твори ви прочитали вдома?

— Це окрема книжка чи твір, поміщений у збірку?

— Хто автор твору?

— Хто автор ілюстрацій?

— Де і коли видана книга?

3. Обговорення прочитаних творів.

Робота в групах.

Учні стисло переказують зміст прочитаних творів.

4. Читання та обговорення нових творів.

— Оберіть на виставці книжку, яка вам найбільше сподобалася. Поясніть, чим вона вас привабила: назвою, художнім оформленням, прізвиськом автора тощо.

- Вправа «Рибки».

Самостійне мовчазне читання текстів учнями.

- Робота в парах.

Читання текстів одне одному.

- Робота в групах.

Учні обмінюються книжками, ознайомлюються з віршами та оповіданнями.

- Вправа «Кубування».

Кожна група має куб, на гранях якого записано:

Назва твору.

Жанр твору.

Тема твору.

Під час читання я уявляв / уявляла...

Головна думка твору.

Я намалював / намалювала б...

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

— Чи справдилися ваші очікування від уроку?

Я дізнався / дізналася ...

Я навчився / навчилася ...

Мені сподобалося ...

Я зрозумів / зрозуміла, що можу ...

Для мене стало новим ...

Мене здивувало ...

У мене вийшло ...

Мені захотілося ...

2. Домашнє завдання.

Тема наступного уроку позакласного читання «В зимові шати вбралася земля».

Урок 60. Оксана Кротюк «Найсмачніша страва». Складання розповіді з власного досвіду.

Мета. Ознайомити з оповіданням Оксани Кротюк «Найсмачніша страва»; вчити виділяти головне, удосконалювати навички свідомого, виразного читання прозових творів, складати розповідь на задану тему з власного досвіду; збагачувати словниковий запас учнів. Розвивати критичне мислення, творчі здібності, мовлення. Виховувати бажання виконувати посильні хатні справи, допомагати рідним.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина.****1. Робота над оповіданням Оксани Кротюк «Найсмачніша страва».**

- «Щоденні 5». Читаю для когось.

Робота в групах. Почергове читання оповідання по одному абзацу.

— Чому Сашкові пощастило?

— Чому Сашкова яєчня найсмачніша?

- Вправа «Розвідники».

— Скільки абзаців у тексті?

- Виконання завдань, поданих після уривка на с. 79.

- Гра «Так — ні».

Учитель / учителька називає твердження, учні на бланках ставлять позначки «+» (так) або «-» (ні).

1	2	3	4	5	6
-	+	-	-	+	-

1. Дідусь Сашка — мисливець.
2. Тато Сашка знається на грибах.
3. Сашкова бабуся варить добрезний суп.
4. Тато Сашка варить смачну юшку з грибами.
5. Мама готує смачнючі вареники.
6. Сашко навчився сам готувати плов.

2. Робота з ілюстрацією. Словесне малювання.

— Уявіть, що ви — художники-ілюстратори підручника. Яку ілюстрацію намалювали б до твору?

3. Творчий переказ тексту.

— Уявіть, що ви — один із персонажів: Сашко, тато, мама, дідусь, бабуся. Розкажіть про описані події від імені обраного персонажа. Під час розповіді постарайтеся інтонаціями, мімікою, жестами передати ставлення персонажа до події.

4. Розвиток мовлення. Складання розповіді з власного досвіду.

— Розкажіть, яку страву ви вже вмієте готувати (яєчню, канапки, салат тощо).

III. Заключна частина.**1. Рефлексія.**

- Чи справдилися ваші очікування від уроку?
- Що, на вашу думку, вдалося найкраще? Чому?
- Завершіть речення.

Мене зацікавило...

Було важко...

Мені знадобиться у житті...

Для мене сьогодні важливим було...

Сьогодні я навчився / навчилася...

Мені хотілось би в майбутньому навчитися...

2. Домашнє завдання.

Скласти (усно) розповідь «Я майстер / майстриня із...».

Урок 61. Підсумок за розділом «Сім'я — найбільший скарб».

Мета. Систематизувати й узагальнити знання учнів за розділом «Сім'я — найбільший скарб»; удосконалювати навички свідомого виразного читання; вчити порівнювати, аналізувати і виділяти головне. Розвивати критичне мислення, мовлення, уяву. Виховувати любов до читання, повагу до родини та сімейних цінностей.

Перебіг уроку**I. Вступна частина.****1. Емоційне налаштування.****2. Мотивація навчальної діяльності.****II. Основна частина.****1. Актуалізація опорних знань.**

- Пригадайте назву розділу, який ми закінчили вивчати.
- Попрацюйте в групах. Виконайте завдання на вибір.
 - Скласти асоціативну павутинку зі словом *сім'я (родина)*.
 - Скласти сенкан зі словом *сім'я (родина)*.

Для павутинки учні можуть дібрати слова *сім'я, родина, родичі, тато, мама, брат, сестра, дідусь, бабуся, доброта, затишок, повага, шана, вірність, повага, піклування, турбота, любов, міцна, дружна, велика, ...*

Орієнтовний сенкан.

Сім'я.
Зразкова, дружна.
Любити, шанувати, поважати.
Міцна сім'я — міцна країна.
Родина.

2. Робота з підручником.

- Учні відповідають на запитання і виконують завдання, подані на с. 80.
- Твори яких авторів вам доводилось читати раніше?
 - Які твори з розділу вам найбільше запам'яталися?
 - Які твори ви хотіли б перечитати ще раз?
 - Який із творів ви порадили б прочитати друзям?

3. Узагальнення знань за розділом.

Робота в групах. Заповнення таблиці за зразком, поданим у підручнику.

4. Розвиток мовлення.

- Робота в групах. Виконання завдання на вибір.
- Складання діалогу з кимось із персонажів прочитаних творів.
 - Складання листа одному з персонажів прочитаних творів.

Презентація роботи групами.

III. Заключна частина.**1. Рефлексія. Таблиця «Плюс — мінус — цікаво».**

Діти оцінюють свої враження від уроку за допомогою стікерів, які розміщують у відповідні колонки. На стікерах речення-обґрунтування.

Плюс («+»)	Мінус («-»)	Цікаво

«+» — все, що сподобалося на уроці.

«-» — все, що здалося нудним і нецікавим.

«Цікаво» — все, що змусило задуматися і викликало нові запитання.

2. Домашнє завдання.

Створити колективний плакат «Наша шкільна родина».

Навчально-методичне видання

Савчук Алла Степанівна

Літературне читання

4 клас

Розробки уроків

До підручника

Савчук А. С. «Українська мова та читання. 4 клас»

Редактори:

Літературний редактор

Дизайнер обкладинки

Формат 60×84/8. 31,73 ум. др. арк., 12,5 обл.-вид. арк. Тираж 1000. Замовлення № 14-238.

Видавець і виготовлювач Редакція газети «Підручники і посібники».

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а.

Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: zbut@pp-books.com.ua; Редакція: red@pp-books.com.ua; Виробництво: print@pp-books.com.ua

www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4678 від 21.01.2014 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: (0352) 42-43-76; 097-50-35-376

post@pp-books.com.ua